

VASÁRNAP

**POLITIKAI TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42-49, 198-04.

**MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP**

Előfizetési árak: Egész évre 1800 K.
Félévre 950 K. Negyedévre 480 K.
Egyes szám ára ... 50 korona.

Budapest, 1923.

IV. évfolyam, 19. szám.

Vasárnap, május 13.

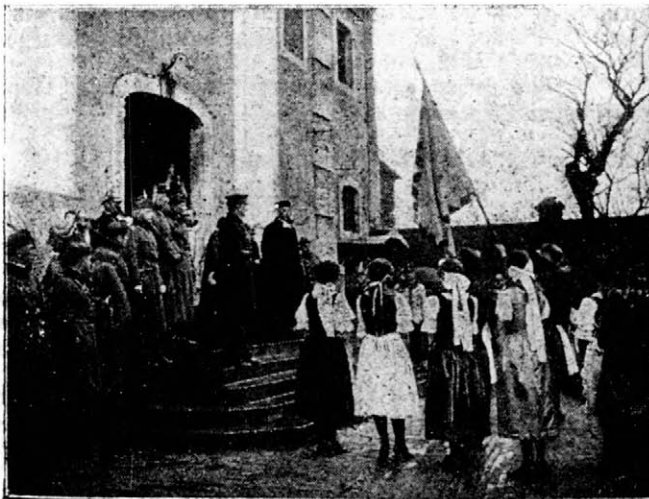
Vándorapostolok.

(*) Három magyar államférfiú jár városról- városra a művelt nyugat hatalmas országaiban. Párisba, onnan Londonba, onnan Rómába mennek apostolkodni. A francia, angol és olasz nagyhatalmak fővárosait keresik föl, hogy ott beszéljenek a világ mostani uraival és egy kis ország igazságait ismertessék meg velük. Bethlen István gróf magyar miniszterelnök az egyik vándorapostol, a másik Kállay Tibor magyar pénzügyminiszter, a harmadik Korányi Frigyes báró magyar követ. Történelmi napokat jelentenek ezek az idők, midőn ők vándorolnak, mert miértünk dolgoznak odakünn s létünkéről vagy nemlétünkéről van szó.

Az erőszakos békeszerződés följogosítja a nyertes hatalmakat, hogy tőlünk száz milliárdo-

kat hajtsanak be hadisarcban. Zálogul le van kötve a magyar állam minden vagyona és jövedelme. Elzálogosított ország vagyunk s ezért nem kapunk kölcsönt a külföldtől. Pedig kölcsön nélkül tönkremegyünk egészen, mert pénzünk értéke egészen lezúllik. A magyar miniszterek azért mentek ki a nyugati fővárosokba, hogy az ántánttól a zálogolás fölfüggesztését kérik. Ha ez sikerül, akkor kapunk kölcsönt s pénzünk értéke állandósul. Ez pedig annyit jelent, hogy a drágaság is megszűnik s vele csökken a sok baj és nyomorúság.

Apostoli munkát végeznek Bethlenék. Egyes cseh és román újságok mindent elkövetnek, hogy a magyarság apostolainak munkáját elgáncsolják. Annál nehezebb a föladatuk, amibe fogtak. De minden józan magyar embernek annál fegyelmettebben kell teljesíteni itthon honpolgári köte-

Képek a kormányzó őfőméltósága dunántúli útjáról.

Batról: Zászlószentelés Nagykanizsán. — *Jobbról:* A kormányzó földművesleányok között a báttaszéki állomáson.

lességét, míg ők ott kinn értünk dolgoznak. Az izgatók és szájhősök vitték pusztulásba ezt az országot. Némuljon el e hetekben minden demagógia és politika. Kövesse minden magyar ember Bethlen István példáját. Fáradságot nem ismerve dolgozni a hazáért: az apostoli munka és kitarítás legyőz minden akadályt!

Budapest, május 12.

A mezei munkások protektorai. A mezei munkások aligha köszönik meg a nemzetközi képviselő uraknak és reformált szövetségeiknek, hogy a munkabértörvényjavaslat parlamentári tárgyalását egy hónapig húzták. Bizony már jó lett volna ezt a törvényjavaslatot

A kormányzó a pécsvidéki bányatelepen a munkások között.

egynehány esetben alkalmazni, mikor üzleties földesurak túlalacsony napszámmal használták ki a magyarfajta falusi munkások erejét. De hiába volt a földművelésügyi miniszter jóakarata, hogy mielőbb törvénnyé váljék a javaslat s a munkabéruzsorát meg lehessen szüntetni, ha egyszer a nemzetközi honatyák szófuttatásban szenvedtek. Pedig folyton arra hivatkoznak, hogy ők a mezei munkások képviselői. De mi úgy látjuk, hogy csak a szervezésükre utaznak, mert abból szép jövedelmet hajtanak be. S az fáj nekik, hogy a hatóságok nem engedik nyaklő nélkül «szervezni» a pesti urakat. Erre azonban találóan adta meg a magyarizatot a földművelésügyi miniszter: Ha a szociáldemokrata párt megint azokat az agitátorokat küldi szét a falvakba, akik a kommunizmust előkészítették és azt szervezték, ám tudja meg, hogy ezt a magyar állam sohasem fogja megengedni. Különben is nem az a munkásnép protektora, aki pártadót, előfizetési díjat és hegyibe még szakszervezeti adót szed tőle, hanem az, aki önzetlenül támogatja. S itt örömmel jelentjük be, hogy a földművelésügyi és kereskedelmi miniszterek megegyeztek, hogy az aratási munkásoknak vasúti utazási kedvezményt adnak június 15-től szeptember 15-ig munkahelyükre való egyszeri oda- és visszautazásra. A szegény magyar állam, mely a nemzetközies koldusa, mégis külön protektora a mezei munkásságnak, mint Kun Béla ivadékai.

*

A földreformot meg kellett talpálni. Bizony jobb lett volna, ha a földreformtörvényt rendesen és nyugodtan lehetett volna végrehajtani. De akármilyen jó a tör-

vény, emberek is kellene, akik annak sikeres végrehajtását lehetővé teszik. Sokhelyütt olyan sajnálatos elzárkózás és akadékoskodás nyilatkozott meg ezen mérsékelt reformtörvény végrehajtásával szemben — különösen a meggazdagodott új földesurak részéről — hogy a legnagyobb kormányzati erély is haszталannak bizonyult. Más oldalról valóságos rövidlátó agitáció indult meg a reform végrehajtása ellen. Elfelejtették már a följordulást sokan, akik Ocsu Barnának birtokuk felét is önként ajánlották föl, azok most még a vagyonváltás leadása ellen is kapálóztok. A sok nehézség ellenagítációt szült s nem volt mit tenni, az alaptörvény módosítását határozta el a kormány. Így született meg a földreformnovella. A novellának az a célja, hogy a földreformot könnyebben lehessen végrehajtani. Nagyon okos és bölcs dolog. Bizonyára lesz sok támadásban része. A följorgatók azért lesznek ellene, hogy meghiusítsák a megnyugvást előidéző földhözjuttatást. A plutokrata uraságok pedig rebachjukat féltik és sajnálják a magyarfajta néptől azt a pár leadandó holdat. De bízunk benne, hogy a jóérezésű földbirtokosok minden jó magyarral összefogva, elősegítik a törvény nyugodt végrehajtását, mert jól tudják, hogy a mérsékelt reformot el lehet buktatni, de azután csak rosszabb jöhet, mely őket s az országot is veszedelembé dönti.

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

A miniszterelnök és a pénzügyminiszter külföldi útja.

Bethlen István gróf miniszterelnök és Kállay Tibor pénzügyminiszter Párisba utaztak, hogy az ántánt vezető politikusai előtt ismertessék Magyarország pénzügyi és gazdasági helyzetét és vázolják azokat a terveket, amelyek alkalmasak arra, hogy a magyar korona romlása következtében támadt gazdasági és pénzügyi nehézségeken enyhítsenek. A magyar államférfiakat nagy érdeklődéssel várták. A minisztereket Millerand köztársasági elnök kihallgatáson fogadta. Bethlen István gróf miniszterelnök és Kállay Tibor pénzügyminiszter hosszasan tárgyalt Poincaré miniszterelnökkel, továbbá Barthouval, a jóvátételi bizottság elnökével, a jóvátételi bizottság angol, olasz és belga tagjaival, valamint a francia külügyminisztérium magasrangú tisztviselőivel. Az ántánt politikusai részéről komoly hajlandóság nyilvánult meg abban az irányban, hogy Magyarország álláspontját alaposan és előguglatlanul tanulmányozzák, mert belátják, mennyire szükséges Magyarországnak komoly támogatást adni.

Bethlen István gróf miniszterelnök és Kállay Tibor pénzügyminiszter megjelent

a jóvátételi bizottság előtt.

A miniszterelnök egy óras nagy beszédben vázolta Magyarország pénzügyi helyzetét és kérte a békeszerződés értelmében megállapított zálogjogok felfüggesztését bizonyos időre Magyarország ama javai és jövedelmei tekintetében, amelyek köicsön biztosítéka céljából elengedhetetlenek. Bethlen igen sivar képét adta Magyarország pénzügyi helyzetének, amely a külföld pénzügyi támogatása nélkül képtelen ismét talpra állni.

Bethlen István gróf miniszterelnök és Kállay Tibor pénzügyminiszter Párisból Londonba utaztak. Az angol fővárosban Bonar Law miniszterelnök távollétében helyettese, Curzon lord fogadja a magyar minisztereket. Bethlen és Kállay Londonból visszatérnek Párisba és innen Rómába folytatják útjukat.

A miniszterelnököt távolléte idején Daruváry Géza igazságügyminiszter, a pénzügyminisztert pedig Walkó Lajos kereskedelmi miniszter helyettesíti a hivatalában.

Képek a kormányzó öfoméltósága dunántúli útjáról.

Balról: Kaposvár. — Jobbról: Tolnamözs.

Elkészült a földreform-novella.

A földreform-novella tervezete, amelyet hosszú munka után most készítették el, a földreformtörvény szakaszainak fontos módosítását tartalmazza. A végrehajtási eljárás gyorsítását szolgálja az az intézkedés, hogy a földhöz juttatandók jegyzékét ezután nem vizsgálja felül a tárgyaló bizottság és a mezőgazdasági bizottság, csupán a tárgyalást vezető bíró vizsgálja át és az Országos Földbirtokrendező Biróság bírálja el. Abban a kérdésben, hogy a megváltás megengedhető-e, az OFB a földművelésügyi miniszter kívánságára határoz, anélkül, hogy előzetesen bírót küldene ki. A további módosítások a földkérelmek igényeinek jobb és kedvezőbb feltételek mellett való kielégítésére irányulnak. Határozottabban megjelölik a juttatható föld nagyságát, az úgynevezett kis családi birtokot pedig olyan területben állapítsák meg, hogy abból egy ötagu család megélhessen. Ezután nemcsak az állam fog járadékirtokokat alakítani, hanem járadékirtok alakítására kötelezhetőek a magánbirtokosok is, így a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok, továbbá az ötven éven belül szerzett birtokok és általában a nagybirtokok tulajdonosai. Ugy szintén kötelezni lehet a százholdasnál nagyobb haszonbérletek tulajdonosait arra, hogy a haszonbérlet terület 15 százalékát (az OKH földbérlet csoportjai számára pedig 25 százalékát) kishaszonbérletek céljaira engedjék át. Járadékirtokot azonban csak az kap, aki három éven át mint haszonbérlet megfelelően gazdálkodik. A hanyagul és rosszul gazdálkodótól az OFB a már megítélt haszonbérleti földet is visszaveheti. Igen nevezetes az a rendelkezés is, mely szerint a birtokok megváltási árát ezentúl az OFB fogja megállapítani és a szociális szempontokat, tehát a földetkerő és a birtokos helyzetét is figyelembe veheti. Végül a földművelésügyi miniszter az OFB-ban való képviselőteről gondoskodik és a végrehajtás ellenőrzésében befolyást biztosít magának. A földreform-novellát most az érdekeltségek tárgyalják meg és a miniszterelnök visszaérkezése után a nemzetgyűlés elé kerül.

MEZŐGAZDASÁG

Szántóföldi takarmánytermelés.

I.

Irta: Grabner Emil.

Az utóbbi évek folyamán egyes vidékeken javult a gazdálkodás. Örömmel látjuk azt, hogy ilyen helyeken a kisgazdák rendszeresen felkarolták az őszi szántást, sőt enélkül

már nem is vetnek tavaszi terményt. A tarlóhántást is mind gyakrabban láthatjuk. Tapasztaljuk azt is, hogy a nemesített vetőmagvakat, a műtrágyákat, a fogatos kapálógépeket és a főbbi termékek fokozására alkalmas eszközöket vagy eljárásokat szintén növekedő arányban használják fel, csak a takarmánytermelés terén nem látunk fejlődést.

Néhány évvel ezelőtt, amikor az állatárak emelkedni kezdtek, mutatkozott némi fejlődés abban, hogy a lóherések és a lucernások területeit megnagyobbították. De sajnos, inkább csak a belsőségeken és a kisgazdák földjein nagyon kevés helyen van olyan takarmánytermelés, hogy ennek révén a földjüket legalább négyévenként alaposan átrágyázhassák.

Ez nagy hiba és ebben van a kisgazdák gyengébb területeinek egyik főoka, mert: ahol nincs takarmány, ott nincsen trágya és ahol nincsen trágya, ott igazi jó termés sem lehetséges.

Olyan vidékeken, ahol a birtoktestekhez jól termő rétek is tartoznak, a szántóföldi takarmánytermelésnek csak kisegítő szerepe van, de akinek nincsen réteje, annak nem lehet igazi jó termése, ha kellő arányú takarmánytermelése nincsen. Enélkül nemcsak a termése gyenge, hanem elegendő haszonállatot sem tarthat és így a gazdasága sem lehet teljes fokban jövedelmező.

Állattenyésztésünk fejlődésének és a terméseink fokozásának egyik legfőbb kerékkötője az, hogy a kisgazdák csaknem országszerte elegendőnek tartják azt, ha a jószág a legelőre jár. Ezzel tavasztól őszig el van intézve a takarmányozás kérdése, de azt már kevesen veszik észre, hogy a csaknem mindég gondozatlan, silány legelőn, hogyan koplal a jószág és milyen gyengén fejlődik. Még kevésbé veszik észre azt, hogy mily kevés ennek folytán a trágyájuk és ennek következtében milyen gyenge a termésük.

Egyik legkiválóbb szarvasmarhatenyésztőnk, boldogemlékü Ujhelyi Imre mondotta egyszer, hogy «a silány közlegelőket mind be kellene szüntetni, mert azok koplaldák és ahol ilyen legelők vannak, ott igazi jó állattenyésztés nincs, mert nem is lehet».

Nagyon igaza volt és ha beszüntetnék az ilyen «koplaldákat», akkor kényszerítve lenne minden gazda arra, hogy takarmányt termeljen. Így nem koplalna a jószágja, de a földje sem, mert bővebben trágyázhatja. Ujhelyi legjobb bikanevelő községének, a híres mosonmegyei Levélnek nincsen közlegelője, hanem tágas községi kifutóban mozoghat ott a jószág és nem koplal az, mert bőven kap takarmányt.

Józan gazdát nem kell kényszeríteni a józan dologra. Ezért csodálatos az, hogy bár a nagyobb gazdaságok a földjüknek legalább 1/5-öd részén — de a jobb gazdaságokban 1/4-ed részén — takarmányt termelnek, és így kézzelfogható példáját nyújtják annak, hogy: csak így lehet haszonállat-

tartás, jobb termés, egyúttal nagyobb jövedelem, a kiszgazdák körében csak szórványosan akad ez a jó példa követőre.

Sopron-, Vas- és Zalamegye, részben más vidékek kiszgazdái nálunk e példa követését, és bár egyes községeknek dús réteik is vannak, ezenfelül a szántóföldjükön is termelik a lóherét, lucernát, a csalamádét, amit télire a répa vagy cukorrépa szelet egészíti ki. Van is jó állattenyésztésük és egyúttal jó termésük.

Más vidékeken már csak szórványosan látunk ilyen szép példákat. Különösen keveset a *Nagymagyar-Alföldön*, még kevesebbet a pestmegyei és nyírségi nagykiterjedésű *homokvidékeinken*, ahol *ugarterületeken* legel a jószág, ha van mit, ha pedig nincs mit ragnia, *koplat rendületlenül*.

Hogy ez nem jól van így, az bizonyos. A mai állat- és terményárak révén így is megélhet a gazda, de ha sulyosodik az idő fölöttünk és visszaesnek az árak, vagy más válságos körülmények állanak be, *azt olyan kiszgazda, aki nem jól gazdálkodik, nem bírja ki. Válságos időkben a gyenge gazda menthetetlenül elbukik.* Ilyen időkre pedig mindig készen kell állanunk, mert a termény- és állatárakat rajtunk kívül álló, alig kormányozható körülmények irányítják és aki most meg nem erősödik, az magára vessen, ha a válságos időkben tönkre megy.

A szőlők trágyázása. *Irtá: Surányi János.*

A szőlők műtrágyázása még maig sem jutott el megközelítően sem arra a fokra, amely óriási jelentőségénél fogva megilletné. Ugy hegyi, mint homoki szőlőink legnagyobb része oly silány, kizsárolt állapotban van, hogy rendszeres, okszerű trágyázással azok termőképességét kétháromszorosára is lehet könnyű szerrel fokozatosan emelni. Addig, míg a gazdaságok tisztára istállótrágyára támaszkodtak, nem is lehetett csodálkozni a szőlők ezen elhanyagolt állapotán, hisz a legtöbb gazdaság istállótrágyájából még a szántóföldekre sem jutott elegendő mennyiség. Sok szőlőbirtokosnak meg nincs is szántóföldje és állatja sem, s így istállótrágyáját vásárolnia kellene. Mióta azonban a műtrágyák alkalmazása a szántóföldi termesztésben, még ugyan korántsem a megkívánható mértékben, meglehetősen elterjedt, nem lehet méltóság arra, hogy sok szőlősgazda mit sem tesz szőlője termőképességének fokozása érdekében.

A műtrágyák révén meg van adva a lehetősége annak, hogy mindhárom visszapotlást igénylő fő növényi tápanyagból, t. i. a foszforsavból, nitrogénből és kálióból annyit és olyan módon adjunk meg a szőlőnek, amennyi a lehető legnagyobb terméseredmények elérésére szükséges. Foszforsavtrágyául a szuperfoszfát és Thomassalak, káliutrágyául a 40%-os kálisó, nitrogéntrágyául pedig a kénsavas ammoniák azok, amelyek ma használatosak lehetnek a szőlőkben. A szuperfoszfátból 200—250 kg., a Thomassalából 300—350 kg., a 40%-os kálisóból 80—100 kg., a kénsavas ammoniákból 60—80 kg. számítható egy kat. holdra. Homoki szőlőkben a káliutrágya alkalmazásától sohasem szabad tartózkodni, ezeken tehát a legjobb termések elérésére mind a háromféle műtrágyát alkalmazni kell.

A műtrágyák sikeres használata igen nagy mértékben függ azoknak *alkalmazási módjától*; nagyon gyakran a helytelen alkalmazás az oka az esetleges sikertelenségnek. A műtrágyát a szőlőben nem szabad a talaj felületére elszórni, hanem azt a mélyebb rétegekben kell elhelyezni a gyökerek közelében úgy, hogy azok minél könnyebben hozzájuthassanak a trágyában adott tápanyagokhoz. Ezért vagy úgy járunk el, hogy egy sekélyebb ásónyomomly barázdát húzunk a szőlő sorközeiben, ebbe beleszórjuk a műtrágyát és a barázdát ismét betakarjuk, vagy pedig úgy, hogy azokat a talaj felületére szórjuk, de tüstént bekapáljuk. Így eljárva a műtrágya lemosásától sem kell tartani akkor, ha a szőlő talaja lejtős, de meg az egyenletes elosztást is jobban lehet biztosítani, mert a barázdákba soronként kiszórandó műtrágyamennyiségeket pontosan ki lehet mérni. A szuperfoszfátot, Thomas-

salakot, valamint a kálisót legcélszerűbb vagy ősszel a fedés után, vagy a tél folyamán beejuttatni a talajba, a kénsavas ammoniákat azonban csak kitavaszkodáskor. A műtrágyák talajbajuttatását egyébként a szőlőben össze lehet kötni a fedési és nyitási munkálatokkal is. A könnyebb kezelés végett a szuperfoszfátot, kálisót és kénsavas ammoniákat egymással a kiszórás előtt össze lehet keverni, a Thomassalakat azonban a kénsavas ammoniákkal egyáltalában nem, a kálisóval is csak közvetlenül a kiszórás előtt szabad összekeverni.

A műtrágyák hatása a szőlőben sok esetben csak a második évben lesz inkább szembeutó, mikor a műtrágyák már a venyigére és a termőrétegre is hatnak. Ezért a műtrágyák hatását a szőlőben nem szabad csak az első évi eredményekből megítélni és azt az alkalmazást követő második és harmadik évben is figyelemmel kell kísérni. A hatás nagyságától függ azután az, hogy mikor kell és lesz célszerű a műtrágyázást megismételni. A szuperfoszfátot és kálisót a legtöbbszor elegendő lesz csak minden harmadik vagy negyedik évben adni, a kénsavas ammoniákat azonban, különösen nagyon sovány talajokon, minden év tavaszán.

Képzünk egy sárga futóhomokon végzett szőlőműtrágyázási kísérlet eredményeit tünteti fel. Ennek adatai szerint a trágyázatlan szőlőben kat. holdanként csak 9 hl, a szuperfoszfáttal, kálisóval és chilisaléttal trágyázott szőlőben pedig 48 hl. must volt szüretelhető, vagyis a műtrágyázás révén a termés megötszöröződött. Chilisaléttal ma a nemzetközi forgalom akadályai miatt nem kapható, ennek pótlására szolgál a kénsavas ammoniák, amely valamivel nagyobb mennyiségben hasonló jó hatással alkalmazható.

Milyen fákat ültessünk árterekre, nedves talajokra? Oriási faszükségben szenved csonka országunk, ezért oly hihetetlen magas árakat kérnek minden darab épületfáért, lécert és dorongért. Pedig nagy területeken lehetne nálunk is fát nevelni! Sok árter, folyópart kihasználatlanul hever, jóllehet az ily nedves területeken egymely fafélések jól megélnek, sőt gyorsan fejlődnek. Mindenki tudja, hogy a vizes talajokon buján fejlődik a fűz; de gyorsan nő vizes és lapos helyeken, utak mellett és árkok fenekén a jegenyenyár, a kanadai nyár (alkalmas épületfának, vályunak, teknőnek), sőt az ezüstnyár is. A tölgyek körül jól megél nedves területeken a kocsányos tölgy; míg az amerikai mocsártölgy a vízhortda homokon fejlődik különös gyorsasággal. Árterekre nagyon ajánlható a kőrísfa, mely itt nemcsak tűzfát, hanem igen értékes szerszámfát is ad. Jól tűri a vizet a mezei szil, de legjobban kedveli a nedvességet az összes fanemek közül a fűzön kívül a mézgás éger. Nagyon helyesen cselekednének tehát ama községek, melyeknek határában ilyen területek vannak, ha az említett fanemekből csemetekerteket létesítenének a vizes területek tulajdonosait arra készítetnék, hogy ültessék be fával. A téli nagy fainség legyen intő példa!

Jégbiztosítás. A gazda a szárazság ellen okszerű talajműveléssel, a túlnedvesség ellen alagsóvezéssel stb. tehet ugyan valamit, de teljesen tehetetlen a jégkárral szemben, mely néha az aratás előtti napon semmisíti meg egész évi fáradozásának gyümölcsét és teszi tönkre minden reményét. A nagyobb birtokok tulajdonosai a jégbiztosítás útján védekeznek ellene. A kiszgazdák és zsellerek nem szívesen biztosítják termésüket jég ellen. Pedig nekik kellene különösen ezt cselekedni. Ha ugyanis a nagybirtok néhány gabonátábláját vagy talán szőlőjét elveri a jég, a birtok másik része, vagy talán a cukorrépa, a burgonya megmenti a gazdaságot. De a zsellérnek minden reménye abban a pár hold gabonában vagy 1—2 hold szőlőben van s ebből él egész esztendőben. Indokolt tehát, hogy bizalommal forduljon valamely gazdar biztosító társasághoz, pl. a szövetségi alapon dolgozó Magyar Biztosító Szövetkezethez, hol néhány korona lefizetés ellenében jégverés esetén megtérítik teljes kárát s így lesz miből élnie a következő, szerencsésebb aratásig.

Ha nem áll jól, vagy nem nő a bajusza, használja a világhírű Amor bajuszpedrőt.

A műtrágyák terméscsökkentő hatása a szőlő termelésére.

Balról: Sárga futóhomokon szőlő, trágyázva holdanként 300 kilogramm kálszuperfoszfáttal és 100 kilogramm chilisalétrommal; termés holdanként 4826 liter. — **Jobból:** Ugyanazon a talajon trágyázatlanul, termés holdanként 912 liter.

(«Hungária» Műtrágya-, Kénsav- és Vegyipari Részvénytársaság felvétele.)

Megint a legelők ápolásáról! Sokszor írtunk már e lapok hasábjain erről, de írni fogunk mindaddig, míg a legelők oly elhanyagolt állapotban vannak, mint jelenleg. A mezőgazdasági kultúrában hátramaradtunk vagyunk sok téren, de különösen a legelőápolás terén. Tövises iglice, nagylapú, iringó stb. földnek nevezhető inkább az a terület, melyet «legelőnek» hívnak! Így hiába jut a közbirtokegység a földreform kapcsán új «közlegelő-höz», mert ezek nem sokáig táplálják majd állataikat! Mi tehát a teendő? Tavasszal meg kell fogasolni jó erősen a legelőt, mert a fogas kiirtja a mohát és légiárrhatóvá teszi a talaj felületét. A pásztornak teyűk kötelességévé, hogy minden növényt (gyomot, tüskebokrot), melyet a legelő jószág elkerül, irtson ki. Ez nem nehéz (sőt a pásztor számára szórakoztató) munka és a mellett igen hasznos: mert így megakadályozzuk azt, hogy az értéktelen gyomok zavartalanul fejlődjenek és elnyomják az értékes, a jó ízű s így a legelő állat által is folytonosan csipkedett, megtépett füvek elől. Ha a pásztor ezt nem érti meg és ennek fontosságát nem látja át, adjunk neki pénzzutalmat, mi e munka teljesítésére talán sarkalni fogja. Viszont feltétlenül tiltsuk el neki, hogy a bélsárlepényeket összegyűjtse és eladja. A bélsárlepényeket szét kell kotorni, hogy a bennük levő növényi tápanyagok (trágyaerő) belejussanak megint a talajba s táplálja a legelő növényzetét. A bélsárlepényeknek a legelőről való elvitele «rabló-gazdálkodás», mely rövidesen megboszulja magát.

A csalamádé jelentősége. A répa után egy holdon legtöbb takarmányt csalamádé útján termelhetünk, mert hiszen trágyás földben egy holdról 300 mm. csalamádét kaszálhatunk le, ami 30 mm. árpával egyenlő értékű állati táplálékot képvisel. Okosan cselekszik tehát az a gazda, ki minél több csalamádét termel. Hogy minél tovább legyen a nyári idényben kaszálásra érett csalamádénk, vessük 2—3 heti időközökben, vagy még jobb, ha 2—3-féle

tengerinek, korai, közepes és későn érő tengerinek a magvát szerezzük be és vetjük el május havában. Annál jobb a csalamádé, minél több benne a levél, mert ez a legkönnyebben emészthető és legzamatosabb rész. Ha az igásőkor csalamádéból jóllakhatik, akkor elbírja a legnehezebb munkát is — minden abrakpótlék nélkül. Kielégíti egymagában az oly fejős tehenet is, mely naponta 7—8 liter tejet ad és csak a még jobb fejősök érdemelnek még mellette némi korpát vagy olajpogácsát. Mindkét állatnem jól táplálkozik télen is a csalamádéval, ha ezt veremben besavanyítva tettük el számára.

A tejföl gyűjtése. A tejföl megőrzése többé-kevésbé mindig kockázatos, azért — ha módunkban van — köpüljük meg naponta a leszedett tejfölet. Ha azonban ez bármely okból nem volna keresztülvihető, akkor a vaj jóságának biztosítására a következők tartandók szem előtt: A tejfölet inkább magas és kevésbé széles edénybe gyűjtjük, mert így a tejfölnek kisebb felülete érintkezik a levegővel, tehát kevesebb eshetőség van arra, hogy a levegőből por, baktérium és penészgomba beléhulljon. A gyűjtőedény semmiesetre se legyen rozsdás, mert a tejsav feloldja a vasrozsdát és olajzú, tintaízű lesz a belőle köpült vaj. A nap-nap után leszedett tejfölet ne külön-külön őrizzük meg, hanem mindennap keverjük a friss tejfölet a már előbb gyűjtött tejfölel. Így egyenletes tömeget nyerünk a köpüléshez s egyenletes vajminőségre számíthatunk. A helyiség, melyben a gyűjtőedény áll, legyen hűvös és tiszta levegőjű. Az edényt állítsuk hideg vízzel telt sajtárba, hogy a savanyodás túlságig ne fokozódjék. A túlsavanyú tejföl nehezen köpülhető és könnyen avasodik. Négy-öt napnál tovább azonban, még hideg környezetben se célszerű őrizni a tejfölet, mert vannak olyan tejből élő baktériumok, melyek tartós hidegben is kifejtik káros hatásukat: keserű, fagyús, szappanos mellékíz kölcsönöznének a vajnak. A tejföl naponta legalább egyszer alaposan felkeverendő

TANÁCSADÓ

Kérdés. A «MOVE» tagja hogyan lehetek? (N. N., Czeg-
Ld.) — **Felelet.** Kérje felvételét a «MOVE» elnökségétől, Buda-
pest, VI., Podmaniczky-utca 45.

Kérdés. Egy most elhunyt altisztet, kinek másfél éves gyer-
meke maradt, az idén avatták volna vitézzé. A vitézi telket meg-
kaphatná-e az özvegye? (Egy olvasó.) — **Felelet.** Özvegye nem,
hanem a gyermeke, mint az elhunyt várományosa.

Kérdés. 1. Apósom vagyonát gyermekeinek adta, azonban
telekkönyvileg nem lett bekezele az nevére. Férjem elhalt és eat a
vagyonát végrendeletileg ráhagyta. Visszaveheti-e anyósom a
földet? 2. Anyósom házában lakom, kitéhet-e a lakásból, míg
férjem nevét viselem? (H. V.) — **Felelet.** 1. Ha férje élok közötti
jogüggyellett megszerezte az ingatlan tulajdonjogát — habár telek-
könyvön kívül is — arról érvényesen végrendelkezhetett. 2. Ha a
ház tulajdona kizárólag az anyósáé s nem kötelezte magát arra,
hogy nem fog felmondani, akkor Ön nem követelheti anyósától,
hogy házában maradhasson.

Kérdés. Földművesiskolát végeztem, hogy juthatnék megfelelő
álláshoz? (K. I.) — **Felelet.** Forduljon esetleg ahhoz a földműves-
iskola igazgatóságához, ahol a földművesiskolát végezte, ha mód-
ában áll, az illető igazgatóság készséggel lesz segítségére. Ajánl-
ható, hogy esetleg több nagyobb uradalomba adja be kérvényét,
vagy valamelyik gazdasági szaklapban hirdesse állástkereső szán-
dékát.

Kérdés. 1. Több Vasárnapot nem kaptam meg, mi az oka?
2. Jutalomkönyvet kicserél-e a szerkesztőség? 3. Mi a legmeg-
felelőbb takarmányozása a hágbóvikának? (K. Gy.) — **Felelet.**
1. Valószínűleg a postai szállítás közben vesztett el. 2. Ha 90 K
postaköltséget a kérdést tevő beküldi és a kérdéses könyv jó
állapotban van, a könyvet kicseréljük. 3. Hágbóvikának nyáron a
legelő felel meg legjobban, ha otthon tartjuk, csak kevés zöld-
takarmányt s inkább szénát, zabot etetünk vele, télen pedig kevés
répát, kevés szalmát s inkább több szénát és zabot. A zab mennyi-
sége még a födöztetési időben és naponta legfeljebb 5 kg. legyen.
600—700 kg. súlyú fedezbóvikának télen elegendő az, ha 10 kg.
répát, 7 kg. szénát, 3 kg. szalmát és 3 kg. zabot kap.

Kérdés. Tyúkjaim lába meg van dagadva, mivel orvosoljam?
(Á. T.) — **Felelet.** Látatlanba nehéz megállapítani a baj minemű-
ségét és az orvoslási módot, tessék állatorvoshoz fordulni.

Kérdés. A «Vásár és piac» rovatában közölt bőrárakat hol
fizetik? (N. J.) — **Felelet.** A «Vásár és piac» rovatban közölt
bőrárakat a budapesti bírpiac hivatalos jegyzése alapján közöljük
és azt Budapesten fizetik, a vidéki árak rendszeren valamivel ala-
csonyabbak, mint a Budapesten jegyzet árak.

Kérdés. 1. Dr. Koerfer-Scherbán: Gyakorlati tejgazdaság című
könyve mennyibe kerül postaköltség-mentesen. 2. Az ojtás szaporítási
módja-e a szőlőnek? 3. Verseteket hogyan lehet értékesíteni? 4. Fér-
fiak részére milyen párbeszédés jeleneteket ajánlanak? (!) —
Felelet. 1. 330 korona előzetes beküldése mellett kiadóhivatalunk-
ban. 2. Az ojtás nem szaporítási módszer, mert általa nem új
egyedet állítunk elő, hanem egy meglévő egyedét javítunk, neme-
sítünk. 3. Ha jó, akkor szépirodalmi lap közli, vagy adja ki
könyvben. 4. A kakasülön. Az öreg táncmester. Óh, azok a nők!
Buzogány Sebastyén. Egy ideges ember. A tót táncmester. A ba-
bonás ember. Egy darab 160 korona és mindegyikre 25 korona
postaköltség is beküldendő.

Kérdés. Kíszerkeskedők részére van-e szaklap? (Sz. P.) —
Felelet. A Baross-Szövetség Közlönye (Budapest, IV., Deák Ferenc-
utca 10.) és a Füszerkereskedők Lapja (VI., Andrássy-út 2.)

Kérdés. Hol lehet beváltani a vas-, réz- és nickelpénzeket?
(Egy közönségi előfizető.) — **Felelet.** Ezek a forgalomban a rajtuk
jelzett értékben használhatók fel, vagy súly szerint értékesíthetők.
A kérdezett könyv nem kapható és a kérdezett újságok nem jelen-
nek meg.

Üzenet a könyvrendelőknék. (B. J., Szendrő) A kérdezett
népszínmű nem kapható. — (M. A., Esztergom.) Gárdonyi Géza
könyvei egyelőre teljesen kifogytak. — (5662. sz. előfizető.)
A kérdezett könyvek nem kaphatók. — (K. P., Czece.) Tisza
István gróf életrajza 4440 korona postaköltség-mentesen, János, a
darutollas című regény nem jelent meg könyvalakban. Ha a jel-
zett összeget küldi, előfizetése december 31-ig rendezve lesz. —
(L. J., Kisláng, H. Pál, Csákbéreny.) A kérdezett könyvek nem
kaphatók. — **Vádry.** A vörös uralom áldozatai Magyarországon
350 korona, Csonka honvéd színmű 330 korona, A Sárai-ház,
Felhőszakadás, Az ördög mátkája, A harang népszínmű egyen-
ként 300 koronáért postaköltség-mentesen kapható.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIÓ

Gazdatársadalmi hírek.

Hatmilliárdnál föbbre rúg a «Hangya» múlt évi forgalma.

Huszonötödik rendes évi közgyűlést most tartotta meg a
«Hangya» Szövetkezet az új székház dísztermében. Igen sokan
jelentek meg ezen a közgyűlésen hivatalos és társadalmi életünk
kittünösei közül. Desszffy Emil gróf elnök bevezetőbeszédét után
Balogh Elemér vezérigazgató jelentette, hogy a forgatókészüléget a
tavalyinak nyolcszorosára emelkedett. Az alapítóknak ennek ellenére
is hatszázmillió koronára sikerült növelni. A vezérigazgatói fej-
tegetésekhez többen szólottak hozzá és egyhangúan követelték,
hogy a *Jegyzintéz ne csupán a zsidó bankoknak, de a szövetkeze-
teknek is adjon olcsó kölcsönt.* Mayer János volt földművelésügyi
miniszter emelkedett ezután szólásra és megígérte, hogy a szövet-
kezeti érzelmi nemzetgyűlési képviselők mindent elkövetnek a
megfelelő hitelvédelem kieszközölésére. A «Hangya» ünnepélyes
jubileuma *junius 7-én* lesz. Az igazgatósági jelentésből kitűnik,
hogy Csonkamagyarország «Hangya»-boltjai ezidőszert 2100 körül
vannak és hogy a múlt évi forgalom *hat és félmilliárdra* rúgott.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet jubiláris közgyűlése.

Múlt csütörtökön tartotta negyedszázados fennállása alkalmá-
val ünnepi közgyűlést az Országos Központi Hitelszövetkezet.
Pestvármegye székházában zajlott le a gyűlés, amelyet szövetkezeti
kongresszus előzött meg. Bernát István elnöki megnyitóját után
Majláth József gróf mutatótt rá, hogy a szociális kérdések nem a
demokraták, hanem a keresztény szövetkezetek fogják megoldani.
Schandl Károly államtitkár nagy beszédet mondott a szövetkezet-
ek pártolásáról. Ma nem képzeltető el, hangoztatta Schandl,
olyan agrárpolitika, amely a hitelszövetkezeti mozgalmat ne támo-
gatná. A mezőgazdasági hitel lebonyolítására a szövetkezetet a leg-
alkalmasabb intézmény és a földművelésügyi kormányzat el is van
határozva rá, hogy teljes erejével és minden elszántságával a
hitelszövetkezeti szervezet mellé zárkózik. Az államtitkár kijelen-
tése után Kóós Mihály az Országos Mezőgazdasági Kamara nevé-
ben, Szilassy Zoltán az OMGE részéről, Fdy Gyula pedig a
Magyar Gazdaszövetség megbízásából mondott üdvözlőt. Ezután
előterjesztették a szövetkezet évi jelentését, amelyhez többen szó-
lottak hozzá. Horánszky Dezső vezérigazgató megemlítette, misze-
rint képtelenség az, hogy a szövetkezeti szervezetek nem tudnak
olcsó hitelhez jutni, mert ezt a nagybankok hamzsolják fel.

A szövetkezeti kongresszus az O. K. H.-t tartja a mezőgazdasági hitel illetékes lebonyolítójának.

A vidéki hitelszövetkezetek képviselői negyedszázados jubl-
lári kongresszust tartottak a napokban. Rengeteg sokan jelentek
meg ezen az illetékes körök közönségéből. A Magyarországi
Szövetkezetek Szövetsége megelőző tanácskozásán Horváth János
igazgató jelentette, hogy 1922-ben mintegy négyezerszáz szövet-
kezet tartozott Csonkamagyarországon a szövetség kötelékébe.
Elszakított területre összesen 1562 hitelszövetkezetet szorítottak.
Az O. K. H. egyébként földbérlozszakcsoportok által közel ezer-
kétszáz család részére juttatott földet. Az I. O. K. Sz. útján a
falusi kislakásakció keretében ötszáz kislakáshoz szükséges fa-
anyagot juttattak a kisemberek kezére. Az O. K. H. mérleg-
számilája 1922. december 31-ikével három milliárd százhatvanhét
millió ötszázhatvan ezer koronát mutat fel, a veszteség-nyereség-
számán a jótékony- és szövetkezeti érdekű adományok két és fél-
millió hatvan ezer koronával szerepelnek. A szövetkezeti kon-
gresszus táviratilag üdvözölte a kormányzó öfomeltóságát és az
O. K. H. volt vezetőjét, Korányi Frigyes bárót. Ezután az írásbeli
és szóbeli üdvözlőkötvetkeztek, majd Horánszky Dezső vezér-
igazgató hangoztatta a spekulációjával szemben való fellépés ezük-
ségességét. A mezőgazdasági hitel végrehajtásában döntő szerepet
kell juttatni a szövetkezeteknek.

Mezőgazdasági világkongresszus Párisban.

Párisban május 22-én kezdődik a mezőgazdasági világ-
kongresszus, amelyen a magyar mezőgazdasági érdekképviseltek
részéről Mayer János volt földművelésügyi miniszter és Schandl
Károly dr. földművelésügyi államtitkár vesznek részt.

A mezőgazdasági kamarák is követelik a mezőgazdasági hitel megadását.

Az Országos Mezőgazdasági Kamara szombaton igazgató-ülési ülést tartott és ezen Almásy Imre gróf elnökölte. Kóds Mihály államtitkár előadásában foglalkozott a tanácskozás többek között a mezőgazdasági hitel kérdésének megoldásával is. A közvélemény hírellyel kiterjesztését tartják szükségesnek és olyan hitelintézeteket kell megállapítani, amelyek hosszabb lejáratú kölcsönök felvételét lehetővé teszik. Tiltakozik a tanácskozás az ellen, hogy a nagybankok kapják meg az agrárhitel lebonyolításának feladatát, hogy az új vámtarifa csupán az ipart vegye partfogásba. Plósz István volt nemzetgyűlési képviselő az iránt is javaslatot tett, hogy a szövetségek hitelkérelme mindenben kielégítést találjon. A kamara helyettes igazgatója, Marschall Ferenc dr. nemzetgyűlési képviselőt választották.

Állandó borkiállítás, borkostoló, gazdasági szak-könyvvásár a Mezőgazdasági Múzeumban.

A magyar borok világhíre indította a Mezőgazdasági Múzeumot arra, hogy a múzeumot látogató közönségnek a május hó elején megnyíló állandó borkiállítással és borkostolóval módot nyújtson ahhoz, hogy a magyar borokat megismerhesse, megízlelhessen és közvetlenül a kiállításban is megrendelhesse. A kiállításban bemutatott borok a Budafoki M. Kir. Pincemesteri Tanfolyam pincészetéből kerülnek ki s úgy a kezelést, mint a borfajtát illetően elsődrendűek. Ugyancsak régen érzett hiányt pótol a Mezőgazdasági Múzeum igazgatósága a most létesített állandó jellegű gazdasági szak-könyvvásárral is. Ennek keretében a gazdasági élet minden ágazatára kiterjedő szakkönyvek a múzeumban megvásárolhatók. Ez a gondolat igen célszerű és szerencsés a szakirodalomnak terjesztése céljából.

Újabb kiviteli rendelkezések.

A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében ezentúl dió, friss gyümölcs, mák és vad (szárnyasvad is) kiviteli illeték nélkül vihető ki. A miniszter elrendelte továbbá, hogy a bab kivitele alkalmával az eddigi természetbeni beszolgáltatás helyett ezentúl méter-mázsánként kétezer korona kiviteli illetéket kell fizetni.

Rendelet az arankairtásról.

Az aranka irtását tudvalevően az 1894. évi XII. törvény cikk kötelezővé teszi. Most a földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amelyben utasította a közigazgatási hatóságokat, hogy az arankairtás végrehajtását szigorúan ellenőrizzék. A lucernát és lóherét termelő gazdák leghevesebben teszik, ha esetleges büntetések elkerülése végett, de meg a saját jól felfogott érdekükben is az aranka irtását az itt leírt módon következetesen végrehajjták. Ahol aranka mutatkozik, ott az arankás foltokat s azon túl még egy lépés területen a fertőzött területet le kell kaszálni, a lekaszált lóherét vagy lucernát pedig zsákba gyűjtve a földről eltávolítani. A lekaszált föld helyét fel kell ásní és a rajta maradt növényi részeket legalább harminc cm. mélységbe alátemetni. A lekaszált lucerna vagy lóheré, ha a benne levő aranka még nem ment magba, feltakarmanyozható, ellenkező esetben pedig el kell égetni. Az általános irtást az első kapálások előtt, legkésőbb június 15-ig el kell végezni s ha az aranka túlságosan elszaporodott, az egész táblát ki kell szántani s abba a földbe 8—10 éven belül herféléket vetni nem szabad. Vetési célra feltétlenül arankamentes, saját termelésű, vagy államilag ólomzárólt zsákban forgalomba hozott magot szabad használni. A vetőmag megvizsgálása és annak arankamentesítése végett legcélszerűbb a m. kir. Vetőmagvizsgáló Állomáshoz (Budapest, I., Kitaibel Pál-u. 2.) fordulni.

Tenyészállatvásár Szombathelyen.

A Vas megyei Gazdasági Egyesület a napokban tartotta meg a 96. évi tenyészbikavásárát a szombathelyi állatvásártelepen. A vásár felhajtása 96 darab tenyészbika volt, amelyből 44 darab kelt el.

Az eladott bikák átlagára 433.000 korona volt, de egyes kiváló minőségű bikákért 700.000—800.000 koronát is fizettek. A vásárra felhajtott anyag minősége — dacára a nagy takarmányhiánynak — az előző években felhajtott anyaghoz képest *örvendetes javulást mutat*. A kereslet nem volt nagyon élénk, aminek oka egyrészt a pénzsűke, másrészt az volt, hogy az Ausztriához csatolt községek vásárló közönsége hiányzott a vásárról.

A váltásbúza május havi ára.

A pénzügyminiszter a mezőgazdasági ingatlanok vagyonszállásának fejében fizetendő búza árát a földművelésügyi miniszterrel egyetértően május hónapra méter-mázsánként 23.000 koronában állapította meg.

Hazahozzák Kossuth Lajos Tivadar hamvait. Kossuth Lajos Tivadar barátai és tisztelői már régóta tervezik, hogy hazaszállítják Milánóból a nagy magyar politikus fiának hamvait. Erre a célra Olaszországban is tekintélyes összeg gyűlt össze s mint értesülünk, rövidesen a Kerepesi-úti Kossuth mauzoleumba hozzák Kossuth Lajos Tivadar hamvait.

A «Hangya» huszonöt éves jubileuma alkalmából rendezett ünnepség Kovácsvágáson.

(Beküldte: Szentpéteri István.)

A határsérelem ügyét diplomáciai úton intézik el. Az abaujmegyei határsérelem ügyének megvizsgálására kiküldött magyar és cseh bizottság az elmúlt vasárnap találkozott Him község közelében egy magaslaton. A bizottságok minden esetet sorra vettek és megvizsgáltak abból a szempontból, melyik részről történt a határ megsértése. Kiderült, hogy a határvonal értelmezése körül lényeges eltérések vannak s így nem is tudták eldönteni ezt a kérdést. Ugyisint azt sem sikerült tisztázni, hogy az egyes összetüzeseknél melyik fél használta előbb a fegyverét. A bizottságok tárgyalásukról jegyzőkönyveket vettek fel, amelyeket átadtak külügyminiszterüknek. A határsérelem végleges rendezése ezek után diplomáciai úton történik meg. A cseh kormány a him-i bizottság jelentése után felfüggesztette a megtorló rendszabályokat. Hasonlóan a him-i ügysz, az oláh határon is összetüzes támadt a határőrségek között. Békésgyula közelében ugyanis, a Paradicsom-pusztánál két oláh katona magyar területre lépett. A magyar határőrök le akarták őket fegyverezni, de egyikük ellenállott s futni kezdett visszafelé. Az egyik magyar járőr utána lőtt és megsebesítette. Mindkét oláh katonát bezsállították Békésgyulára.

Uj regényünk.

Mai számunkban új elbeszélést kezdünk. Írója

Komáromi János,

a gyönyörű fejlődésnek indult magyar irodalom egyik legnagyobb reménysége. Mindössze harminckét esztendő, de máris egész könyvespolcra való regényt, elbeszélést szórt ajándékos kedvében ölünkbe. *Tülnök, Mit búszulj kenyeres, Elment a nyár, Csanak András Bécsben, A régi szerető, Jegyenék a szélben, Rongyos gárda, Szegénylegények, Zúg a tenyész és valamennyi közül a leghatalmasabb Esze Tamás.* Mindmegannyi gyöngye irodalmunknak és mindmegannyi gyönyörű ígér.

Nincs helyünk arra, hogy érdeme szerint méltassuk Komáromi Jánost. Csak arra kérjük olvasóinkat, jegyezzék meg jól a nevét, mert neve, még egy pár magyar névvel együtt, ma sokkal többet jelent, mint bármikor jelentett volna. Ezek a nevek ma nekünk — sárbalökött magyaroknak — a hit, erő és bizonyosság napsugarát ragyogtatják felénk; ezek a nevek jelentik a magyar fej dacos fölszegését, a soha meg nem alkuvást, ezek a nevek kiáltják felénk, hogy csüggedni nem szabad, hiszen a Gondviselés kiválaszt egy-egy nagy szívet számunkra, elhalmozza őriaserővel, alkotó lázzal, izzó magyarsággal és ök, a nagyok, elvégzik helyettünk: a törpék helyett a munkát. Közülük való Komáromi János is.

A «Vasárnap» számára írt elbeszélésének címe:

Az utolsó obszitos.

Apró regény, mindössze néhány folytatás, de benne van a kitünő művész minden nagyszerű képessége és ott lüktet minden sora mögött forró, dacos, magyar szíve.

Uj elbeszélésünket olvasóink szeretetteljes figyelmébe ajánljuk.

A tisztántúli katolikusok kongresszusa Debrecenben. A Tisztántúli katolikus népe háromnapos nagygyűlést tartott *Debrecenben*, amelynek első állomása körmenet, a második a vasárnapi nagygyűlés, a harmadik pedig a hétfő délelőtti megyei kerületi értekezlet volt. A debreceni radikálisok, liberálisok és szabadkőművesek minden eszközt felhasználtak arra, hogy a nagygyűlés alkalmával *egymás ellen* uszítsák a katolikusokat és reformátusokat. A nyilvános nagygyűlésen a felszólalók a *keresztény szervekedés céljait* ismertették a hallgatósággal s az összetartás fontosságára hívták fel figyelmüket.

Négymillió a nyomorgó diákoknak. Az Országos Magyar Diáknyomorenyhító Akció vezetősége közzé tette a március 14-én és 15-én rendezett urnagyűjtés eredményének végleges adatait. A gyűjtés eredménye 4,084.048 korona, amely összegben benne van Vass József dr. népjóléti miniszter egymillió adománya, valamint József királyi herceg százezer koronás adománya.

Penészleken nagy sikerrel adták elő a «Vasárnap» egyfelvonásos színdarabját. A következő levelet kaptuk: *Tekintetes Szerkesztő Úr!* Nyáry Andornak, a «Vasárnap» számára írt «Csösz» című egyfelvonásos színdarabját a legnagyobb sikerrel adta elő a *penészleki* műkedvelő ifjúság. A szereplők teljes odaadása, melylyel a darabot felfogták, a közönség lelkes elismerését vívta ki. A betanítás és rendezés *Godácsy György* penészleki tanító érdeme. A könnyű és kedves színdarab közléséért a «Vasárnap»-é legyen az elismerés. *Penészlek, 1923 április 18. Rektor Pál, gör. kath. lelkész.*

Norvégek az inséges magyar iskolásgyermekekért. *Ringnes* Ellet földbirtokos a norvég segélybizottság nevében 5000 *norvég koronát* adott át *Bornemissza Gyula* báró magyar követnek, hogy ezt az összeget az inséges magyar iskolásgyermekek számára Budapest közelében építendő üdülő-otthon céljaira fordítsák. A nemesszívű adomány magyar értéke *közel ötmillió korona*.

Felgyújtott óbudai téglagyár. A múlt vasárnap este a Bécsi-út 166. szám alatt levő *Bonn Márton* és társai-féle téglagyár egyik épülete kigyulladt. Néhány perc alatt az egyik ötemeletes épület már teljesen lángokban állott. A tűzoltóság négy gőzfecskendővel kezdte meg a mentési munkálatot. A megfeszített munka hiábavaló volt, a hatalmas épület beszakadt és teljesen a *lángok martaléka lett*. Általában a tűzoltók oly hősiessé viselkedtek a tűzvésznél, hogy *minden embert csodálattal töltöttek el*. Erős a gyanú, hogy a tüzet lelketlen, elvetemült *gyújtogatók okozták*. Nincsen azonban kizárva, hogy valamelyik munkás gondatlansága folytán tört ki a tűz. A gyár kára meghaladja a *kétmilliórd* koronát.

Az államvasutak tavalyi üzleti eredményei. Az 1922—23. költségvetési év első kilenc hónapjában, azaz 1922. július hó 1-sejétől 1923. március hó végéig terjedő időszakban az Államvasutak üzleti eredményei a következők voltak: *Kiadások:* Személyi járandóságok a természetbeni ellátással együtt 14.972 millió 827.000 korona, dologi kiadások 251,870.000 K, üzemi kiadások 13.482.406.000 K, átalakítási kiadások 29,662.000 K, fűz- és elemi károk okozta kiadások 172,358.000 K, összesen 28.909,123.000 K. *Bevételek:* Személyi és podgyászszállításból 4.474,171.000 K, gyors- és teherárúszállításból 11.199,983.000 K, különféle bevételek 1.838,710.000 K, összesen 17.512,864.000 K. Ezen az összegben kívül a fuvardíjban és menetdíjakban foglalt adó címén befolyt 5.384,617.000 K. Ami az államvasúti beruházásokat illeti, a szóbanforgó kilenc hónap alatt a *beruházások összege 4.323,245.000 koronát tett ki*.

A Ruhr-kérdés rendezéséről szóló német javaslatokat az ántánt visszautasította. A német birodalmi kormány javaslatokat terjesztett az ántánt elé a Ruhr-kérdés megoldásával s a jóvátétellel kapcsolatban. A német kormány e jegyzékben *harmincmilliárd arany márkányi* jóvátételt ajánlott fel s indítványozta, hogy Németország fizetőképességét vizsgáltsák meg egy nemzetközi bizottsággal. A tárgyalások előfeltételül szabta a német kormány, hogy a Ruhr-területet kiürítsék. A franciák és a belgák a javaslatot visszautasították avval, hogy *ragaszkodnak öven milliárd arany márká jóvátételhez* s a Ruhr-területet csak a fizetés arányában hajlandók kiüríteni. Így a Ruhr-kérdés továbbra is az európai nyugalanság forrása lesz és megoldásra egyelőre nincs is remény.

Mindenki tisztelegjen a nemzeti zászló előtt. A Magyar Nemzeti Szövetség igazgatósága egyik legutóbb tartott ülésében elhatározta, hogy *általános társadalmi mozgalmat indít az iránt, hogy a magyar nemzeti zászló előtt minden honpolgár külsőleg fejezze ki tiszteletadását*. Felhívunk — mondja többek között a mozgalomban való részvételre buzdító felhívás — minden magyar férfit és nőt, ha bárhol találkoznak egy magyar katonacsapattal vagy menettel, amely a nemzeti lobogó alatt vonul, tiszteletadásuk jeléül *álljanak meg, forduljanak arccal a nemzeti lobogó felé s a férfiak vegyék le kalapjukat*. Felhívunk mindenkit arra is, hogyha látnak a járókelők között olyanokat, akik elmulasztanak ezt a tiszteletet, figyelmeztessék arra, hogy ez a hazafias kötelesség!

Hús kilogramm élelmiszer illetékmertesen szállítható. A földművelésügyi miniszter megengedte, hogy az utasforgalomban *május 4-ikétől* kezdve *kézipodgyázként hús kilogramm erejéig élelmiszer* illetékmertesen és külön engedély nélkül is szállítható ki. Ebben a mennyiségben liszt legfeljebb tíz, zsír vagy vaj pedig legfeljebb egy kilogramm lehet.

Világtalan gyermekek elhelyezése. A vakok budapesti kir. orsz. intézetében 27 világtalan gyermek található *ingyenes* elhelyezést. Felvételt nyerhet minden oly 5—10 éves kora világtalan gyermek, aki a vakoságon kívül egyéb testi vagy szellemi fogyatkozásban nem szenved; 14 éves korig pedig olyanok vehetők fel, akik látóképességüket tanulmányaik folytatása alatt veszítették el. A gyermekeket a vallás- és közoktatásügyi minisztérium veszi fel. Érdeklődni VII., István-út 95. alatt lehet.

Párbaj-e vagy öngyilkosság? A főkapitányságon tovább folytatták a tanúkihallgatásokat a tragikus végű párbaj ügyében, amelynek *Kirchner Sándor* tengerészhadnagy áldozata lett. A rendőrség beigazoltnak látja, hogy tulajdonképpen *élet-halál harcra* volt szó a tengerészhadnagy és *Landauer Ede* banktisztviselő között és a párbaj formája csak kerületi szolgált az élet-halál harc megvívásához. A letartóztatott bankhivataltokot átkísérték az ügyészség fogházába.

Szamuely Tibor harmincmillió hagyatékára a kincstár tart igényt. Mint emlékeztetés, *Szamuely Tibor*, a vörösök vérébje, a legkegyetlenebb népbiztos, amikor a kommunizmus megbukott, ő megszökött Magyarországból s az osztrák határon föbelépte magát. Szamuely elátkozott neve egy helyen még mindig kísért, még pedig a hagyatéki fórumok előtt. Mint köztudomású, az állam *Szamuely minden ingatlanát és ingóságát elkobozta*. A kincstár jogügyi igazgatósága most harmincmillió korona kárösszeg erejéig *végrehajtást* kér arra a hagyatékra, amelyre a családtagok tartanak igényt. A hagyatéki ügyet, mint értesülünk, rövidesen letárgyalják.

A Világ-áruház börtönbüntetésre ítélt tulajdonosa meg akarta vesztegetni bíróját. Az uszorabíróság a napokban három évi börtönrre, tízmillió korona pénzbüntetésre ítélte Wiener Ignác kereskedőt, a Rákóczi-úti Világ-áruház tulajdonosát, mert túlságosan magas árakat írt ki a kirakatba. Wiener a főtárgyalás megkezdése előtt közvetítő útján nagy összeget ajánlott fel Bolli Péter táblabírónak, ha felmentő ítéletet hoz. A táblabíró azonnal feljelentette Wienert megvesztegetés miatt. A kereskedő az Árviszsgáló Bizottság egyik szakértőjét is meg akarta vesztegetni, aki azonban szintén följelentette Wieneret. Az ügyesség most két rendbeli megvesztegetés miatt eljárást indít a kereskedő ellen, aki egyébként büntetése kitöltése után örökre ki fognak tiltani az ország területéről.

A vándorkövekről. A jelenkor természeti tüneményeinek sorában is jelentékeny helyet foglalnak el a gleccserek. Ezek jégből és megfagyott hóból álló folyóknak tekinthetők, melyeknek alja a fedő rétegek hatalmas nyomása folytán megolvad és így az egész tömeg lassan lefelé csúszik a magas hegységek tetejéről a völgyek felé, ahol azután a jég teljesen elolvad s az így keletkezett óriási víztömegből számos nagy folyam ered. A lassan lefelé csuszamló gleccser-folyók partj sziklái az idők folyamán összerombolódnak, mind több és több törmelék hull a sziklák közt haladó gleccser-folyóba és ez a gleccser kilométerekre szállítja el a törmelékét és lerakja távol az eredeti helytől olyan helyeken, ahol hasonló közetnek még csak nyoma sincsen. A gleccserek óriási méretűek, így pl. az Alpokban lévő Aletsch-gleccser két km. széles és csaknem harminc km. hosszú. A jelenkor gleccserei is megcsodálni való természeti jelenségek tehát s mégis eltörpülnek a geológiai múlt gleccsereinek óriási méretei mellett. Az észak-német síkságon, távol minden hegységtől, az erdőségek közepén a fenyők rengetege között hatalmas kőtuskókat találtak, melyek közül pl. az egyik leghatalmasabb kőtuskó egymagában csak négyszázezer kg. súlyú lehet; egy másik ilyen kőnek, az ú. n. nagy «Markgrafenstein»-nek csak a fele van már meg, de ez is tizenhatezer kg., másik feléből egy óriási serleget készítették, mely a berlini Múzeum előtt áll (hét méter magas és hétézeröttszáz kg. súlyú). Egyetlen ilyen kőtuskóból készült pl. a berlini Nagy Péter-szobor talapzata is. Ezek a hatalmas kőtuskók mind gránitközetekből állanak. Hasonló közetek az egész környéken sehol nem fordulnak elő s csak hosszas kutatások állapították meg, hogy anyaguk teljesen megegyezik a skandináviai felszízen, tehát a tengeren túl levő közetek anyagával. Ezek a monumentális kőtuskók tehát más úton nem kerülhettek ide, mint gleccserek hátán, mert sem a víz, sem más természeti erő nem lett volna képes ezeket ideszállítani. A geológiai múltban tehát, az úgynevezett jégkorszak idején, egy valóságos jég-tenger borította el az egész vidéket s ez a jég-tenger, amely egész Németországig lenyúlt sőt csaknem egész Angliát és Írországot is elborította, túlerjeat a messze északra is és a mai tengerek helyén szerves összeköttetést létesített Németország és a Skandinávia-félsziget között. Ennek az óriási jég-tengernek a hátán vándoroltak ide, teljesen idegen környezetbe ezek a kőtuskók — hogy százezer évvel később tanulságot tegyenek a föld múltjának csodálatos eseményeiről — és innen nyerték a vándorkő vagy erratikus-tuskó (errare = bolyongani vándorolni) elnevezést. (Dr. K.)

Hírek az Ecclesia köréből. «Ecclesia Harangművek» Budapest. Mihálygergei leányegyház számára küldött harangot folyó hó 29-én Saskeőy Ferenc kanonok-plébános ünnepélyesen átadta hivatásának. A haranggal az egész falu nagyon meg van elégedve s örül mindenki, hogy a falu végre birtokába jutott várva-várt második harangjának. 1923. V. 1. Tisztelettel: Mihálygergei leányegyház.

Főtiszteendő Igazgató Úr! Először is hálás köszönetet kell mondanunk, hogy a legutóbb megrendelt harangokat rendes időre leszállították; most már négy harang hirdeti Isten dicsőségét, négy harang hív Isten házába és kiséri a halottakat. Mindnyájan nagyon meg vagyunk elégedve. Babarc, 1923. IV. 24. Mély tisztelettel készleges hiva: Bódy Károly sk., plébános.

Tek. Ecclesia Harangművek r.-t. Budapest. Van szerencsénk tisztelettel értesíteni, miszerint a porcsalmi görög kaih. egyház által önkéntes rendelt és a beigért időre a legpontosabban leszállított «H» hangú 383,5 kg.-os harangot megkaptuk s azzal teljes mértékben megvagyunk elégedve. Lefrhatatlan az öröm, mely el-tölti a hiveket, valahányszor megkondujni hallják az új harangot. Szép, kifejező hangja mindennél jobban dicséri az «Ecclesia» tőkéletes teljesítményét. Köszönetünket ezuttal is kifejezve, maradtunk Porcsalmán, 1923. február 12. Igaz tisztelettel: St. f. Papp Imre sk., sz. gondnok, Mitró János sk., görög katolikus lelkész, csperei hiv. vezető.

OLVASÓINKHOZ!

A „Vasárnap” nem az üzleti haszonért, nyereségért, hanem önzetlen, ideális célokért, a magyarság jobb jövőjéért, boldogulásáért küzd. Épen ezért igen gazdag tartalommal jelenik meg, s a szórakoztató, mulattató cikkeken kívül igen értékes — a többtermelés titkait fejtegető — gazdasági cikkeket közöl.

Aki tehát szívén viseli a kisgazda-, földműves- és kisiparostársadalom, valamint a saját érdekét, aki a vasárnapját nemcsak kellemsé, hanem tanulságossá és hasznossá akarja tenni, az előfizet a „Vasárnapra”-ra.

A „Vasárnap” a legolcsóbb hetilap, mert fél éves előfizetőinek csak 35,35 koronába kerül egy példánya.

A „Vasárnap” legkésőbb vasárnap reggelig a legmesszebb eső tanyára is megérkezik.

Előfizetési díjak:

negyedévre	480 K
félévre	950 K
egész évre	1800 K

Felkérjük azokat az előfizetőinket, kiknek előfizetése 1923. május 15-én lejár, hogy előfizetésüket a csatolt befizetési lapon megújítani sziveskedjenek, nehogy az előfizetési díj hiánya miatt a lap küldésében fennakadás álljon be.

Mutatványszámot ingyen küld a

„Vasárnap” kiadóhivatala
Budapest, VI. ker., Ó-utca 10. szám.

A szerencsét hozó gombostű. A kis, elzúllott gyerek talált egyszer az utcán egy gombostűt. Gyorsan lehajolt, felvette s kabátja kihajtokájába tűzte. Egy gazdag gyáros meglátta, hogy a fiú felvette a gombostűt s gondolkodni kezdett:

— Ez a gyerek bizonyosan rendes, takarékos és a kis dolgokra is figyelmes!

Odament a fiúhoz, megtudta kicsoda s nem sokkal később örökre fogadta, mivel neki senkije sem volt. A kis suhancnak jó nevelést adott, amikor felnőtt, társává tette, halála után pedig egész vagyonát ráhagyta.

Egyszer a dúsgazdag emberré lett egykori suhanc felkereste volt tanítóját s ötvenezer márkával ajándékozta meg őt. A tanító elcsodálkozva tartotta kezében a nagy összeget:

— Minek köszönhetem én, uram, ezt az ajándékot? — kérdezte az ismeretlen úrtól.

— Önnek tulajdoníthatom, tanító úr — felelte a gyáros — a szerencsecsillagom felragyogását. Ön aznap, amikor a nagy szerencse ért, alaposan megvert engem az iskolában. Az utcán megláttam egy gombostűt, amelyet felvettem csak azért, hogy az ön székébe dugjam és ön beleüljön!

T RÉ F Á K

Az osztás.

— Pista fiam, ha a tányérodon egy szelet húst ketté vágsz, mit kapsz?

— Két felet.

— Ha azokat is szétvágod?

— Négy negyedet.

— Tovább!

— Nyolcadokat.

— Ha azokat is elvágod?

— Tizenhatodokat.

— És azután mi lesz a tányérodon?

— Vagdalhús.

A kölcsön.

Biró: Mondja vádolt, hol volt maga szeptember 5-én délután 3-7-ig?

Vádolt: A Silberstein bácsinál. Ezer koronát kértem kölcsön.

Biró: Négy órahosszat?

Vádolt: Nagyságos bíró úr! Próbált már Silbersteintől ezer koronát kölcsön kérni?

Betegágynál.

— Hogy érzi magát, Grün úr?

— Rosszul, doktor úr. Úgy élek én, hogy meghalok.

lességét, míg ők ott kinn értünk dolgoznak. Az izgatók és szájhősök vitték pusztulásba ezt az országot. Némuljon el e hetekben minden demagógia és politika. Kövesse minden magyar ember Bethlen István példáját. Fáradtságot nem ismerve dolgozni a hazáért: az apostoli munka és kitartás legyőz minden akadályt!

Budapest, május 12.

A mezei munkások protektorai. A mezei munkások aligha köszönik meg a nemzetközi képviselő uraknak és reformált szövetségeiknek, hogy a munkabértörvényjavaslat parlamenti tárgyalását egy hónapig húzták. Bizony már jó lett volna ezt a törvényjavaslatot

A kormányzó a pécsvidéki bányatelepen a munkások között.

egynehány esetben alkalmazni, mikor üzleties földesurak túlalacsony napszámmal használták ki a magyarfajta falusi munkások erejét. De hiába volt a földművelésügyi miniszter jóakarata, hogy mielőbb törvényt válassza a javaslat s a munkabéruzsorát meg lehessen szüntetni, ha egyszer a nemzetközi honatyák szófuttatásban szenvedtek. Pedig folyton arra hivatkoznak, hogy ők a mezei munkások képviselői. De mi úgy látjuk, hogy csak a szervezésükre utaznak, mert abból szép jövedelmet hajtanak be. S az fáj nekik, hogy a hatóságok nem engedik nyakló nélkül «szervezni» a pesti urakat. Erre azonban találóan adta meg a magyarázatot a földművelésügyi miniszter: Ha a szociáldemokrata párt megint azokat az agitátorokat küldi szét a falvakba, akik a kommunizmust előkészítették és azt szervezték, ám tudja meg, hogy ezt a magyar állam sohasem fogja megengedni. Különben is nem az a munkásnép protektora, aki pártadót, előfizetési díjat és hegyibe még szakszervezeti adót szed tőle, hanem az, aki önzellenül támogatja. S itt örömmel jelentjük be, hogy a földművelésügyi és kereskedelmi miniszterek megegyeztek, hogy az aratási munkásoknak vasúti utazási kedvezményt adnak június 15-től szeptember 15-ig munkahelyükre való egyszeri oda- és visszautazásra. A szegény magyar állam, mely a nemzetközies koldusa, mégis külön protektora a mezei munkásságnak, mint Kun Béla ivadékai.

*

A földreformot meg kellett talpálni. Bizony jobb lett volna, ha a földreformtörvényt rendesen és nyugodtan lehetett volna végrehajtani. De akármilyen jó a tör-

vény, emberek is kellene, akik annak sikeres végrehajtását lehetővé teszik. Sokhelyütt olyan sajnálatos elárkózás és akadékoskodás nyilatkozott meg ezen mérsékelt reformtörvény végrehajtásával szemben — különösen a meggazdagodott új földesurak részéről — hogy a legnagyobb kormányzati erély is haszталannak bizonyult. Más oldalról valóságos rövidlátó agitáció indult meg a reform végrehajtása ellen. Elfelejtették már a fölfordulást sokan, akik Ocsu Barnának birtokuk felét is önként ajánlották föl, azok most még a vagyonváltás leadása ellen is kapálóznak. A sok nehézség ellenagitációt szült s nem volt mit tenni, az alaptörvény módosítását határozta el a kormány. Így született meg a földreformnovella. A novellának az a célja, hogy a földreformot könnyebben lehessen végrehajtani. Nagyon okos és bölcs dolog. Bizonyára lesz sok támadásban része. A fölforgatók azért lesznek ellene, hogy meghiusítsák a megnyugvást előidéző földhözjuttatást. A plutokrata uraságok pedig rebachjukat féltik és sajnálják a magyarfajta néptől azt a pár leadandó holdat. De bizunk benne, hogy a jóérező földbirtokosok minden jó magyarral összefogva, elősegítik a törvény nyugodt végrehajtását, mert jól tudják, hogy a mérsékelt reformot el lehet buktatni, de azután csak rosszabb jöhet, mely őket s az országot is veszedelembé dönti.

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

A miniszterelnök és a pénzügyminiszter külföldi útja.

Bethlen István gróf miniszterelnök és Kállay Tibor pénzügyminiszter Párisba utaztak, hogy az ántánt vezető politikusai előtt ismertessék Magyarország pénzügyi és gazdasági helyzetét és vázolják azokat a terveket, amelyek alkalmasak arra, hogy a magyar korona romlása következtében támadt gazdasági és pénzügyi nehézségeken enyhítsenek. A magyar államférfiakat nagy érdeklődéssel várták. A minisztereket Millerand köztársasági elnök kihallgatáson fogadta. Bethlen István gróf miniszterelnök és Kállay Tibor pénzügyminiszter hosszasan tárgyalt Poincaré miniszterelnökkel, továbbá Barthouval, a jóvátételi bizottság elnökével, a jóvátételi bizottság angol, olasz és belga tagjaival, valamint a francia külügyminisztérium magasrangú tisztviselőivel. Az ántánt politikusai részéről komoly hajlandóság nyilvánult meg abban az irányban, hogy Magyarország álláspontját alaposan és előguglatlanul tanulmányozzák, mert belátják, mennyire szükséges Magyarországnak komoly támogatást adni.

Bethlen István gróf miniszterelnök és Kállay Tibor pénzügyminiszter megjelent

a jóvátételi bizottság előtt.

A miniszterelnök egy órás nagy beszédben vázolta Magyarország pénzügyi helyzetét és kérte a békeszerződés értelmében megállapított zálogiokok felfüggesztését bizonyos időre Magyarország ama javai és jövedelmei tekintetében, amelyek köicsön biztosítéka céljából elengedhetetlenek. Bethlen igen sívár képét adta Magyarországnak pénzügyi helyzetének, amely a külföld pénzügyi támogatása nélkül képtelen ismét talpra állni.

Bethlen István gróf miniszterelnök és Kállay Tibor pénzügyminiszter Párisból Londonba utaztak. Az angol fővárosban Bonar Law miniszterelnök távollétében helyettese, Curzon lord fogadja a magyar minisztereket. Bethlen és Kállay Londonból visszatérnek Párisba és innen Rómába folytatják útjukat.

A miniszterelnököt távolléte idején Daruváry Géza igazságügyminiszter, a pénzügyminisztert pedig Walkó Lajos kereskedelmi miniszter helyettesíti a hivatalában.

Képek a kormányzó öföméltsága dunántúli útjáról.

Balról: Kaposvár. — Jobbról: Tolnamözs.

Elkészült a földreform-novella.

A földreform-novella tervezete, amelyet hosszú munka után most készítettek el, a földreformtörvény szakaszainak fontos módosítását tartalmazza. A végrehajtási eljárás gyorsítását szolgálja az az intézkedés, hogy a földhöz juttatandók jegyzékét ezután nem vizsgálja felül a tárgyaló bizottság és a mezőgazdasági bizottság, csupán a tárgyalást vezető bíró vizsgálja át és az Országos Földbirtokrendező Biróság bírálja el. Abban a kérdésben, hogy a megváltás megengedhető-e, az OFB a földművelésügyi miniszter kívánságára határoz, anélkül, hogy előzetesen bírót küldene ki. A további módosítások a földkérdők igényeinek jobb és kedvezőbb feltételek mellett való kielégítésére irányulnak. Határozottabban megjelölik a juttatható föld nagyságát, az úgynevezett kis családi birtokot pedig olyan területben állapítsák meg, hogy abból egy ötagu család megélhessen. Ezután nemcsak az állam fog járadékirtokokat alakítani, hanem járadékirtok alakítására kötelezhetők a magánbirtokosok is, így a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok, továbbá az ötven éven belül szerzett birtokok és általában a nagybirtokok tulajdonosai. Ugy szintén kötelezni lehet a százholdasnál nagyobb haszonbérletek tulajdonosait arra, hogy a haszonbérlet terület 15 százalékát (az OKH földbérlet csoportjai számára pedig 25 százalékát) kishaszonbérletek céljaira engedjék át. Járadékirtokot azonban csak az kap, aki három éven át mint haszonbérlet megfelelően gazdálkodik. A hanyagul és rosszul gazdálkodótól az OFB a már megittelt haszonbérleti földet is visszaveheti. Igen nevezetes az a rendelkezés is, mely szerint a birtokok megváltási árát ezentúl az OFB fogja megállapítani és a szociális szempontokat, tehát a földkérdő és a birtokos helyzetét is figyelembe veheti. Végül a földművelésügyi miniszter az OFB-ban való képviselőteről gondoskodik és a végrehajtás ellenőrzésében befolyást biztosít magának. A földreform-novellát most az érdekeltségek tárgyalják meg és a miniszterelnök visszaérkezése után a nemzetgyűlés elé kerül.

+MEZŐGAZDASÁG+

Szántóföldi takarmánytermelés.

I. Irta: Grabner Emil.

Az utóbbi évek folyamán egyes vidékeken javult a gazdálkodás. Örömmel látjuk azt, hogy ilyen helyeken a kisgazdák rendszeresen felkarolták az őszi szántást, sőt enélkül

már nem is vetnek tavaszi terményt. A tarlóhántást is mind gyakrabban láthatjuk. Tapasztaljuk azt is, hogy a nemesített vetőmagvakat, a műtrágyákat, a fogatos kapálógépeket és a főbb termékek fokozására alkalmas eszközöket vagy eljárásokat szintén növekedő arányban használják fel, csak a takarmánytermelés terén nem látunk fejlődést.

Néhány évvel ezelőtt, amikor az állatárak emelkedni kezdtek, mutatkozott némi fejlődés abban, hogy a lóherések és a lucernások területeit megnagyobbították. De sajnos, inkább csak a belsőségeken és a kisgazdák földjein nagyon kevés helyen van olyan takarmánytermelés, hogy ennek révén a földjüket legalább négyévenként alaposan átrágyázhassák.

Ez nagy hiba és ebben van a kisgazdák gyenge terméseinek egyik főoka, mert: ahol nincs takarmány, ott nincsen trágya és ahol nincsen trágya, ott igazi jó termés sem lehetséges.

Olyan vidékeken, ahol a birtoktestekhez jól termő rétek is tartoznak, a szántóföldi takarmánytermelésnek csak kiegészítő szerepe van, de akinek nincsen rétje, annak nem lehet igazi jó termése, ha kellő arányú takarmánytermelése nincsen. Enélkül nemcsak a termése gyenge, hanem elegendő haszonállatot sem tarthat és így a gazdasága sem lehet teljes jövedelmező.

Állattenyésztésünk fejlődésének és a terméseink fokozásának egyik legfőbb kerékkötője az, hogy a kisgazdák csaknem országszerte elegendőnek tartják azt, ha a jóság a legelőre jár. Ezzel tavasztól őszig el van intézve a takarmányozás kérdése, de azt már kevesen veszik észre, hogy a csaknem mindig gondozatlan, silány legelőn, hogyan koplal a jóság és milyen gyengén fejlődik. Még kevésbé veszik észre azt, hogy mily kevés ennek folytán a trágyájuk és ennek következtében milyen gyenge a termésük.

Egyik legkiválóbb szarvasmarhatenyésztőnk, boldogemlékü Ujhelyi Imre mondotta egyszer, hogy «a silány közlegelőket mind be kellene szüntetni, mert azok koplaldák és ahol ilyen legelők vannak, ott igazi jó állattenyésztés nincs, mert nem is lehet».

Nagyon igaza volt és ha beszüntetnék az ilyen «koplaldákat», akkor kényszerítve lenne minden gazda arra, hogy takarmányt termeljen. Így nem koplalna a jóságja, de a földje sem, mert bővebben trágyázhatja. Ujhelyi legjobb bikannevelő községének, a híres mosonmegyei Levélnek nincsen közlegelője, hanem tágas községi kifutóban mozoghat ott a jóság és nem koplal az, mert bőven kap takarmányt.

Józan gazdát nem kell kényszeríteni a józan dologra. Ezért csodálatos az, hogy bár a nagyobb gazdaságok a földjüknek legalább 1/5-öd részén — de a jobb gazdaságokban 1/4-ed részén — takarmányt termelnek, és így kézzelfogható példáját nyújtják annak, hogy: csak így lehet haszonállat-

tartás, jobb termés, egyúttal nagyobb jövedelem, a kiszáradt körében csak szórványosan akad ez a jó példa követőre.

Sopron-, Vas- és Zalamegye, részben más vidékek kiszáradtjainál látjuk e példa követését, és bár egyes községeknek dús réteik is vannak, ezenfelül a szántóföldjükön is termelik a lóherét, lucernát, a csalamádét, amit télire a répa vagy cukorrépa szelet egészíti ki. Van is jó állattenyésztésük és egyúttal jó termésük.

Más vidékeken már csak szórványosan látunk ilyen szép példákat. Különösen keveset a *Nagy magyar-Alföldön*, még kevesebbet a pestmegyei és nyírségi nagykitérjedésű *homokvidékeinken*, ahol *ugarterületeken* legel a jószág, ha van mit, ha pedig nincs mit ragnia, *koplat rendületlenül*.

Hogy ez nem jól van így, az bizonyos. A mai állapot és terményárak révén *így* is megélhet a gazda, de ha sulyosodik az idő fölöttünk és visszaesnek az árak, vagy más válságos körülmények állanak be, *azt olyan kiszáradt, aki nem jól gazdálkodik, nem bírja ki. Válságos időkben a gyenge gazda menthetetlenül elbukik.* Ilyen időkre pedig mindig készen kell állanunk, mert a termény- és állatárakat rajtunk kívül álló, alig kormányozható körülmények irányítják és aki *most* meg nem erősödik, az magára vessen, ha a válságos időkben tönkre megy.

A szőlők trágyázása. *Irta: Surányi János.*

A szőlők műtrágyázása még máig sem jutott el megközelítően sem arra a fokra, amely óriási jelentőségénél fogva megilletné. Ugy hegyi, mint homoki szőlőink legnagyobb része oly silány, kiszáradt állapotban van, hogy rendszeres, okszerű trágyázással azok termőképességét kétháromszorosára is lehet könnyű szerrel fokozatosan emelni. Addig, míg a gazdaságok tisztára istállótrágyára támaszkodtak, nem is lehetett csodálkozni a szőlők ezen elhanyagolt állapotán, hisz a legtöbb gazdaság istállótrágyájából még a szántóföldekre sem jutott elegendő mennyiség. Sok szőlőbirtokosnak meg nincs is szántóföldje és állatja sem, s így istállótrágyáját vásárolnia kellene. Mióta azonban a műtrágyák alkalmazása a szántóföldi termesztésben, még ugyan korántsem a megkívánható mértékben, meglehetősen elterjedt, nem lehet méltóság arra, hogy sok szőlőgazda mit sem tesz szőlője termőképességének fokozása érdekében.

A műtrágyák révén meg van adva a lehetősége annak, hogy mindhárom visszapotlást igénylő fő növényi tápanyagból, t. i. a foszforsavból, nitrogénből és káliumból annyit és olyan módon adjunk meg a szőlőnek, amennyi a lehető legnagyobb terméseredmények elérésére szükséges. Foszforsavtrágyául a szuperfoszfát és Thomassalak, káliumtrágyául a 40%-os kálisó, nitrogéntrágyául pedig a kénsavas ammoniák azok, amelyek ma használatosak lehetnek a szőlőkben. A szuperfoszfátból 200—250 kg., a Thomassalából 300—350 kg., a 40%-os kálisóból 80—100 kg., a kénsavas ammoniából 60—80 kg. számítható egy kat. holdra. Homoki szőlőkben a káliumtrágya alkalmazásától sohasem szabad tartózkodni, ezeken tehát a legjobb termések elérésére mind a háromféle műtrágyát alkalmazni kell.

A műtrágyák sikeres használata igen nagy mértékben függ azoknak *alkalmazási módjától*; nagyon gyakran a helytelen alkalmazás az oka az esetleges sikertelenségnek. A műtrágyát a szőlőben nem szabad a talaj felületére elszórni, hanem azt a mélyebb rétegekben kell elhelyezni a gyökerek közelében úgy, hogy azok minél könnyebben hozzájuthassanak a trágyában adott tápanyagokhoz. Ezért vagy úgy járunk el, hogy egy sekélyebb ásónyommély barázdát húzunk a szőlő sorközeiben, ebbe beleszórjuk a műtrágyát és a barázdát ismét betakarjuk, vagy pedig úgy, hogy azokat a talaj felületére szórjuk, de tüstént bekapáljuk. Így eljárva a műtrágya lemosásától sem kell tartani akkor, ha a szőlő talaja lejtős, de meg az egyenletes elosztást is jobban lehet biztosítani, mert a barázdákba soronként kiszórható műtrágyamennyiségeket pontosan ki lehet mérni. A szuperfoszfátot, Thomas-

salakot, valamint a kálisót legcélszerűbb vagy ősszel a fedés után, vagy a tél folyamán belejuttatni a talajba, a kénsavas ammoniákat azonban csak kitavaszkodáskor. A műtrágyák talajbajuttatását egyébként a szőlőben össze lehet kötni a fedési és nyitási munkálatokkal is. A könnyebb kezelés végett a szuperfoszfátot, kálisót és kénsavas ammoniákat egymással a kiszórás előtt össze lehet keverni, a Thomassalakot azonban a kénsavas ammoniákkal egyáltalában nem, a kálisóval is csak közvetlenül a kiszórás előtt szabad összekeverni.

A műtrágyák hatása a szőlőben sok esetben csak a második évben lesz inkább szembevetendő, mikor a műtrágyák már a venyigére és a termőrugyekre is hatnak. Ezért a műtrágyák hatását a szőlőben nem szabad csak az első évi eredményekből megítélni és azt az alkalmazást követő második és harmadik évben is figyelemmel kell kísérni. A hatás nagyságától függ azután az, hogy mikor kell és lesz célszerű a műtrágyázást megismételni. A szuperfoszfátot és kálisót a legtöbbszor elegendő lesz csak minden harmadik vagy negyedik évben adni, a kénsavas ammoniákat azonban, különösen nagyon sovány talajokon, minden év tavaszán.

Képzünk egy sárga futóhomokon végzett szőlőműtrágyázási kísérlet eredményeit tünteti fel. Ennek adatai szerint a trágyázatlan szőlőben kat. holdanként csak 9 hl., a szuperfoszfáttal, kálisóval és chilisalétrommal trágyázott szőlőben pedig 48 hl. must volt szüretelhető, vagyis a műtrágyázás révén a termés megötszöröződött. Chilisalétrom ma a nemzetközi forgalom akadályai miatt nem kapható, ennek pótlására szolgál a kénsavas ammoniák, amely valamivel nagyobb mennyiségben hasonló jó hatással alkalmazható.

Milyen fákat ültessünk árterekre, nedves talajokra? Oriási faszükségben szenved csonka országunk, ezért oly hihetetlen magas árakat kérnek minden darab épületfáért, lécert és dorongért. Pedig nagy területeken lehetne nálunk is fát nevelni! Sok árter, folyópart kihasználhatlanul hever, jóllehet az ily nedves területeken egy-némely fafélések jól megélnek, sőt gyorsan fejlődnek. Mindenki tudja, hogy a vizes talajokon buján fejlődik a fűz; de gyorsan nő vizes és lapos helyeken, utak mellett és árkok fenekén a jegenyenyár, a kanadai nyár (alkalmas épületfának, vályunak, teknőnek), sőt az ezüstnyár is. A tölgyek körül jól megél nedves területeken a kocsányos tölgy; míg az amerikai mocsártölgy a vízholdta homokon fejlődik különös gyorsasággal. Árterekre nagyon ajánlható a kőrísfa, mely itt nemcsak tűzfát, hanem igen értékes szerszámfát is ad. Jól tűri a vizet a mezei szil, de legjobban kedveli a nedvességet az összes fánemek közül a fűzön kívül a mézgás éger. Nagyon helyesen cselekednének tehát ama községek, melyeknek határában ilyen területek vannak, ha az említett fánemekből csemetekerteket létesítenének a vizes területek tulajdonosait arra készítetnék, hogy ültessék be fával. A téli nagy fainség legyen intő példa!

Jégbiztosítás. A gazda a szárazság ellen okszerű talajműveléssel, a túlnedvesség ellen alagsóvezéssel stb. tehet ugyan valamit, de teljesen tehetetlen a jégkárral szemben, mely néha az aratás előtti napon semmisíti meg egész évi fáradozásának gyümölcsét és teszi tönkre minden reményét. A nagyobb birtokok tulajdonosai a jégbiztosítás útján védekeznek ellene. A kiszáradt és zsellerek nem szívesen biztosítják termésüket jég ellen. Pedig nekik kellene különösen ezt cselekedni. Ha ugyanis a nagybirtok néhány gabonátábláját vagy talán szőlőjét elveri a jég, a birtok másik része, vagy talán a cukorrépa, a burgonya megmenti a gazdaságot. De a zsellérnek minden reménye abban a pár hold gabonában vagy 1—2 hold szőlőben van s ebből él egész esztendőben. Indokolt tehát, hogy bizalommal forduljon valamely magyar biztosító társasághoz, pl. a szövetkezeti alapon dolgozó Gazdák Biztosító Szövetkezetéhez, hol néhány korona lefizetés ellenében jégverés esetén megtérítik teljes kárát s így lesz miből élnie a következő, szerencsésebb aratásig.

Ha nem áll jól, vagy nem nő a bajusza, használja a világhírű Amor bajuszpedrőt.

A műtrágyák termésfokozó hatása a szőlő termelésére.

Balról: Sárga futóhomokon szőlő, trágyázva holdanként 300 kilogramm kálszuperfoszfáttal és 100 kilogramm chilisalétrommal; termés holdanként 4826 liter. — *Jobból:* Ugyanazon a talajon trágyázatlanul, termés holdanként 912 liter.

(«Hungária» Műtrágya-, Kémsav- és Vegyipari Részvénytársaság felvétele.)

Megint a legelők ápolásáról! Sokszor írtunk már e lapok hasábjain erről, de írni fogunk mindaddig, míg a legelők oly elhanyagolt állapotban vannak, mint jelenleg. A mezőgazdasági kultúrában hátramaradtak vagyunk sok téren, de különösen a legelőápolás terén. Tövises iglice, nagylapú, iringó stb. földnek nevezhető inkább az a terület, melyet «legelőnek» hívnak! Így hiába jut a közbirtokosság a földreform kapcsán új «közlegelőhöz», mert ezek nem sokáig táplálják majd állataikat! Mi tehát a teendő? Tavasszal meg kell fogasolni jó erősen a legelőt, mert a fogas kiirtja a mohát és légjárhatóvá teszi a talaj felületét. A pásztornak tegyük kötelességévé, hogy minden növényt (gyomot, tüskebokrot), melyet a legelő jószág elkerül, irtson ki. Ez nem nehéz (sőt a pásztor számára szórakoztató) munka és a mellett igen hasznos: mert így megakadályozzuk azt, hogy az értéktelen gyomok zavartalanul fejlődjenek és elnyomják az értékes, a jó ízű s így a legelő állat által is folytonosan csipkedett, megtépett füvek elől. Ha a pásztor ezt nem érti meg és ennek fontosságát nem látja át, adjunk neki pénzjutalmat, mi e munka teljesítésére talán sarkaini fogja. Viszont feltétlenül tiltsuk el neki, hogy a bélsárlepényeket összegyűjtse és eladja. A bélsárlepényeket szét kell kotorni, hogy a bennük levő növényi tápanyagok (trágyaerő) belejussanak megint a talajba s táplálja a legelő növényzetét. A bélsárlepényeknek a legelőről való elvitele «rabló-gazdálkodás», mely rövidesen megboszulja magát.

A csalamádé jelentősége. A répa után egy holdon legtöbb takarmányt csalamádé útján termelhetünk, mert hiszen trágyás földben egy holdról 300 mm. csalamádét kaszálhatunk le, ami 30 mm. árpával egyenlő értékű állati táplálékot képvisel. Okosan cselekszik tehát az a gazda, ki minél több csalamádét termel. Hogy minél tovább legyen a nyári idényben kaszálásra érett csalamádénk, vessük 2—3 heti időközökben, vagy még jobb, ha 2—3-féle

tengerinek, korai, közepes és későn érő tengerinek a magvát szerezzük be és vetjük el május havában. Annál jobb a csalamádé, minél több benne a levél, mert ez a legkönnyebben emészthető és legzamatosabb rész. Ha az igásökor csalamádéből jóllakhatik, akkor elbírja a legnehezebb munkát is — minden akrákpótlék nélkül. Kielégíti egymagában az oly fejős tehenet is, mely naponta 7—8 liter tejet ad és csak a még jobb fejősök érdemelnek még mellette némi korpát vagy olajpogácsát. Mindkét állatnem jól táplálkozik télen is a csalamádéval, ha ezt veremben besavanyítva tettük el számára.

A tejfől gyűjtése. A tejfől megőrzése többé-kevésbé mindig kockázatos, azért — ha módunkban van — köpüljük meg naponta a leszedett tejfőt. Ha azonban ez bármely okból nem volna keresztülvihető, akkor a vaj jóságának biztosítására a következők tartandók szem előtt: A tejfőt inkább magas és kevésbé széles edénybe gyűjtjük, mert így a tejfőlnék kisebb felülete érintkezik a levegővel, tehát kevesebb eshetőség van arra, hogy a levegőből por, baktérium és penészgomba beléhulljon. A gyűjtőedény semmiesetre se legyen rozsdás, mert a tejsav feloldja a vasrozsdat és olajzú, tintaízű lesz a belőle köpült vaj. A nap-nap után leszedett tejfőt ne külön-külön őrizzük meg, hanem mindennap keverjük a friss tejfőt a már előbb gyűjtött tejfőlhöz. Így egyenletes tömeget nyerünk a köpüléshez s egyenletes vajminőségre számíthatunk. A helyiség, melyben a gyűjtőedény áll, legyen hűvös és tiszta levegőjű. Az edényt állítsuk hideg vízzel telt sajtárba, hogy a savanyodás túlságig ne fokozódjék. A túlsavanyú tejfől nehezen köpülhető és könnyen avasodik. Négy-öt napnál tovább azonban, még hideg környezetben se célszerű őrizni a tejfőt, mert vannak olyan tejből élő baktériumok, melyek tartós hidegben is kifejtik káros hatásukat: keserű, fagyús, szappanos mellékíz kölcsönöznének a vajnak. A tejfől naponta legalább egyszer alaposan felkeverendő

TANÁCSADÓ

Kérdés. A «MOVE» tagja hogyan lehetek? (N. N., Czegléd.) — **Felelet.** Kérje felvételét a «MOVE» elnökségétől, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 45.

Kérdés. Egy most elhunyt altisztet, kinek másfél éves gyermeke maradt, az idén avatták volna vilézzé. A vitézi telket megkaphatná-e az özvegye? (Egy olvasó.) — **Felelet.** Özvegye nem, hanem a gyermeke, mint az elhunyt várományosa.

Kérdés. 1. Apósom vagyonát gyermekeinek adta, azonban telekönnyvileg nem lett bekezeleve a nevére. Férjem elhalt és eat a vagyonát végrendeletileg ráhagyta. Visszaveheti-e anyósom a földet? 2. Anyósom házában lakom, kitéhet-e a lakásból, míg férjem nevét viselem? (H. V.) — **Felelet.** 1. Ha férje élok közötti jogüggyellett megszerezte az ingatlan tulajdonjogát — habár telekönnyvön kívüli is — arról érvényesen végrendeletkezhetett. 2. Ha a ház tulajdona kizárólag az anyósáé s nem kötelezte magát arra, hogy nem fog felmondani, akkor Ön nem követelheti anyósától, hogy házában maradhasson.

Kérdés. Földművesiskolát végeztem, hogy juthatnék megfelelő álláshoz? (K. I.) — **Felelet.** Forduljon esetleg ahhoz a földművesiskola igazgatóságához, ahol a földművesiskolát végezte, ha módában áll, az illető igazgatóság készséggel lesz segítségére. Ajánlható, hogy esetleg több nagyobb uradalomba adja be kérvényét, vagy valamelyik gazdasági szaklapban hirdesse állástkereső szándékát.

Kérdés. 1. Több Vasárnapot nem kaptam meg, mi az oka? 2. Jutalomkönyvet kicserél-e a szerkesztőség? 3. Mi a legmegfelelőbb takarmányozása a hágbóvikának? (K. Gy.) — **Felelet.** 1. Valószínűleg a postai szállítás közben vett el. 2. Ha 90 K postaköltséget a kérdést tevő beküldi és 4 kérdéses könyv jó állapotban van, a könyvet kicseréljük. 3. Hágbóvikának nyáron a legelő felel meg legjobban, ha otthon tartjuk, csak kevés zöldtakarmányt s inkább szénát, zabot etetünk vele, télen pedig kevés répát, kevés szalmát s inkább több szénát és zabot. A zab mennyisége még a födöztetési időben és naponta legfeljebb 5 kg. legyen. 600—700 kg. súlyú fedezbóvikának télen elegendő az, ha 10 kg. répát, 7 kg. szénát, 3 kg. szalmát és 3 kg. zabot kap.

Kérdés. Tyűkjaim lába meg van dagadva, mivel orvosoljam? (Á. T.) — **Felelet.** Látatlanba nehéz megállapítani a baj minőségét és az orvoslási módot, tessék állatorvoshoz fordulni.

Kérdés. A «Vásár és piac» rovatában közölt bőrárakat hol fizetik? (N. J.) — **Felelet.** A «Vásár és piac» rovatban közölt bőrárakat a budapesti börpiac hivatalos jegyzése alapján közölik és azt Budapesten fizetik, a vidéki árak rendszeren valamivel alacsonyabbak, mint a Budapesten jegyzet árak.

Kérdés. 1. Dr. Koerfer-Scherbán: Gyakorlati tejgazdaság című könyve mennyibe kerül postaköltségmentesen. 2. Az ojtás szaporítási módja-e a szőlőnek? 3. Versüket hogyan lehet értékesíteni? 4. Férfiak részére milyen párbeszédés jeleneteket ajánlanak? (!) — **Felelet.** 1. 330 korona előzetes beküldése mellett kiadóhivatalunkban. 2. Az ojtás nem szaporítási módszer, mert általa nem új egyedeket állítunk elő, hanem egy meglévő egyedeket javítunk, nemesítünk. 3. Ha jó, akkor szépirodalmi lap közli, vagy adja ki könyvben. 4. A kakasülön. Az öreg táncmester. Oh, azok a nők! Buzogány Sebastyén. Egy ideges ember. A tót táncmester. A babonás ember. Egy darab 160 korona és mindegyikre 25 korona postaköltség is beküldendő.

Kérdés. Kiskereskedők részére van-e szaklap? (Sz. P.) — **Felelet.** A Baross-Szövetség Közlönye (Budapest, IV., Deák Ferenc-utca 10.) és a Fűszerkereskedők Lapja (VI., Andrássy-út 2.)

Kérdés. Hol lehet beváltani a vas-, réz- és nickelpénzeket? (Egy kölcsél előfizető.) — **Felelet.** Ezek a forgalomban a rajtuk jelzett értékben használhatók fel, vagy súly szerint értékesíthetők. A kértezett könyv nem kapható és a kértezett újságok nem jelennek meg.

Üzenet a könyvrendelőknél. (B. J., Szendrő) A kértezett népszimű nem kapható. — (M. A., Esztergom.) Gárdonyi Géza könyvei egyelőre teljesen kifogytak. — (5662. sz. előfizető.) A kértezett könyvek nem kaphatók. — (K. P., Czece.) Tisza István gróf életrajza 4440 korona postaköltségmentesen, János, a darutollas című regény nem jelent meg könyvvalakban. Ha a jelzett összeget küldi, előfizetése december 31-ig rendezve lesz. — (L. J., Kisláng, H. Pál, Csákkberény.) A kértezett könyvek nem kaphatók. — Vaáry. A vörös uralom áldozatai Magyarországon 350 korona, Csonka honvéd szimű 330 korona, A Sárai-ház, Felhőszakadás, Az ördög mátkája, A harang népszimű egyenként 300 koronáért postaköltségmentesen kapható.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIÓ

Gazdatársadalmi hírek.

Hatmilliárdnál többre rúg a «Hangya» múlt évi forgalma.

Huszonötödik rendes évi közgyűlést most tartotta meg a «Hangya» Szövetkezet az új székház dísztermeiben. Igen sokan jelentek meg ezen a közgyűlésen hivatalos és társadalmi életünk kitünőségei közül. Desszffy Emil gróf elnök bevezetőbeszéde után Balogh Elemér vezérigazgató jelentette, hogy a forgótökecsütséglet a tavalyinak nyolcszorosára emelkedett. Az alapítók ennek ellenére is hatszázmillió koronára sikerült növelni. A vezérigazgatói fejtegetésekhez többen szólottak hozzá és egyhangúan követelték, hogy a *Jegyzintéz ne csupán a zsidó bankoknak, de a szövetkezeteknek is adjon olcsó kölcsönt.* Mayer János volt földmívelésügyi miniszter emelkedett ezután szólásra és megígérte, hogy a szövetkezeti érdemű nemzetgyűlési képviselők mindent elkövetnek a megfelelő hitelvédelem kieszközlésére. A «Hangya» ünnepélyes jubileuma *junius 7-én* lesz. Az igazgatósági jelentésből kitűnik, hogy Csonkamagyarország «Hangya»-boltjai ezidőszert 2100 körül vannak és hogy a múlt évi forgalom *hat és félmilliárdra* rúgott.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet jubiláris közgyűlése.

Múlt csütörtökön tartotta negyedszázados lennállása alkalmával ünnepi közgyűlést az Országos Központi Hitelszövetkezet. Pestvármegye székházában zajlott le a gyűlés, amelyet szövetkezeti kongresszus előzött meg. Bernát István elnöki megnyitóját után Majláth József gróf mutatótt rá, hogy a szociális kérdéseket nem a demokraták, hanem a keresztény szövetkezetek fogják megoldani. Schandl Károly államtitkár nagy beszédet mondott a szövetkezetek pártolásától. Ma nem képzeltető el, hangoztatta Schandl, olyan agrárpolitika, amely a hitelszövetkezeti mozgalmat ne támogathatná. A mezőgazdasági hitel lebonyolítására a szövetkezetet a legalkalmasabb intézmény és a földmívelésügyi kormányzat el is van határozva rá, hogy teljes erejével és minden elszántságával a hitelszövetkezeti szervezet mellé zárkózik. Az államtitkár kijelentése után Kóós Mihály az Országos Mezőgazdasági Kamara nevében, Szilassy Zoltán az OMGE részéről, Fáy Gyula pedig a Magyar Gazdaszövetség megbízásából mondott üdvözlőt. Ezután előterjesztették a szövetkezet évi jelentését, amelyhez többen szólottak hozzá. Horánszky Dezső vezérigazgató megemlítette, miszerint képtelenség az, hogy a szövetkezeti szervezetek nem tudnak olcsó hitelhez jutni, mert ezt a nagybankok hamzsolják fel.

A szövetkezeti kongresszus az O. K. H.-t tartja a mezőgazdasági hitel illetékes lebonyolítójának.

A vidéki hitelszövetkezetek képviselői negyedszázados jubiláris kongresszust tartottak a napokban. Rengeteg sokan jelentek meg ezen az illetékes körök közönségéből. A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége megelőző tanácskozásán Horváth János igazgató jelentette, hogy 1922-ben mintegy négyezerszáz szövetkezet tartozott Csonkamagyarországon a szövetség kötelekébe. Elszakított területre összesen 1562 hitelszövetkezetet szorítottak. Az O. K. H. egyébként földbérlozszakcsoportok által közel ezerkét száz család részére juttatott földet. Az I. O. K. Sz. útján a falusi kislakásakció keretében ötszáz kislakáshoz szükséges faanyagot juttattak a kisemberek kezére. Az O. K. H. mérleg-számlája 1922. december 31-ikével három milliárd százhatvanhét millió ötszázhatvan ezer koronát mutat fel, a veszteség-nyereségszámlán a jötekmény- és szövetkezeti érdekű adományok két és félmillió hatvan ezer koronával szerepelnek. A szövetkezeti kongresszus táviratilag üdvözölte a kormányzó öfomeltóságát és az O. K. H. volt vezetőjét, Korányi Frigyes bárót. Ezután az írásbeli és szóbeli üdvözlőkötvetkeztek, majd Horánszky Dezső vezérigazgató hangoztatta a spekulációval szemben való fellépés szükségességét. A mezőgazdasági hitel végrehajtásában döntő szerepet kell juttatni a szövetkezeteknek.

Mezőgazdasági világkongresszus Párisban.

Párisban május 22-én kezdődik a mezőgazdasági világkongresszus, amelyen a magyar mezőgazdasági érdekképviseletek részéről Mayer János volt földmívelésügyi miniszter és Schandl Károly dr. földmívelésügyi államtitkár vesznek részt.

A mezőgazdasági kamarák is követelik a mezőgazdasági hitel megadását.

Az Országos Mezőgazdasági Kamara szombaton igazgatóválasztmányi ülést tartott és ezen Almássy Imre gróf elnökölt. Koós Mihály államtitkár előadásában foglalkozott a tanácskozás többek között a mezőgazdasági hitel kérdésének megoldásával is. A közéleti hitelszervezet kiterjesztését tartják szükségesnek és olyan hitelintézeteket kell megállapítani, amelyek hosszabb lejáratú kölcsönök felvételét lehetővé teszik. Tiltakozik a tanácskozás az ellen, hogy a nagybankok kapják meg az agrárhitel lebonyolításának feladatát, hogy az új vámtarifa csupán az ipart vegye partfogásba. Plósz István volt nemzetgyűlési képviselő az iránt is javaslatot tett, hogy a szövetségek hiteligénye mindenben kielégítést találjon. A kamara helyettes igazgatójaul Marschall Ferenc dr. nemzetgyűlési képviselőt választották.

Állandó borkiállítás, borkostoló, gazdasági szakkönyvvásár a Mezőgazdasági Múzeumban.

A magyar borok világhíre indította a Mezőgazdasági Múzeumot arra, hogy a múzeumot látogató közönségnek a május hó elején megnyitól állandó borkiállítással és borkostolóval módot nyújtson ahhoz, hogy a magyar borokat megismerhesse, megízlelhesse és közvetlenül a kiállításban is megrendelhesse. A kiállításban bemutatott borok a Budafoki M. Kir. Pincemesteri Tanfolyam pincészetéből kerülnek ki s úgy a kezelést, mint a borfaját illetőleg elsőrendűek. Ugyancsak régen érzett hiányt pótol a Mezőgazdasági Múzeum igazgatósága a most létesített állandó jellegű gazdasági szakkönyvvásárral is. Ennek keretében a gazdasági élet minden ágazatára kiterjedő szakkönyvek a múzeumban megvásárolhatók. Ez a gondolat igen célszerű és szerencsés a szakirodalomnak terjesztése céljából.

Újabb kiviteli rendelkezések.

A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében ezentúl dió, friss gyümölcs, mák és vad (szárnyasvad is) kiviteli illeték nélkül vihető ki. A miniszter elrendelte továbbá, hogy a bab kivitele alkalmával az eddigi természetbeni beszolgáltatás helyett ezentúl méter-mázsánként kétezer korona kiviteli illetéket kell fizetni.

Rendelet az arankairtásról.

Az aranka irtását tudvalevően az 1894. évi XII. törvénycikk kötelezővé teszi. Most a földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amelyben utasította a közigazgatási hatóságokat, hogy az arankairtás végrehajtását szigorúan ellenőrizzék. A lucernát és lóherét termelő gazdák leghelyesebben teszik, ha esetleges büntetések elkerülése végett, de meg a saját jól felfogott érdekükben is az aranka irtását az itt leírt módon következetesen végrehajjták. Ahol aranka mutatkozik, ott az arankás foltokat s azon túl még egy lépés területen a fertőzött területet le kell kaszálni, a lekaszált lóherét vagy lucernát pedig zsákba gyűjtve a földről eltávolítani. A lekaszált föld helyét fel kell ásní és a rajta maradt növényi részeket legalább harminc cm. mélységbe alátemetni. A lekaszált lucerna vagy lóheré, ha a benne levő aranka még nem ment magba, feltakarmanyozható, ellenkező esetben pedig el kell égetni. Az általános irtást az első kapálások előtt, legkésőbb június 15-ig el kell végezni s ha az aranka túlságosan elszaporodott, az egész táblát ki kell szántani s abba a földbe 8—10 éven belül heréfélet vetni nem szabad. Vetési célra feltétlenül arankamentes, saját termelésű, vagy államilag ólomzárólt zsákban forgalomba hozott magot szabad használni. A vetőmag megvizsgálása és annak arankamentesítése végett legcélszerűbb a m. kir. Vetőmagvizsgáló Állomáshoz (Budapest, I., Kitaibel Pál-u. 2.) fordulni.

Tenyészállatvásár Szombathelyen.

A Vas megyei Gazdasági Egyesület a napokban tartotta meg a tenyészbikavásárát a szombathelyi állatvásártelepen. A vásár felhajtása 96 darab tenyészbika volt, amelyből 44 darab kelt el.

Az eladott bikák átlagára 433.000 korona volt, de egyes kiváló minőségű bikákért 700.000—800.000 koronát is fizettek. A vásárra felhajtott anyag minősége — dacára a nagy takarmányhiánynak — az előző években felhajtott anyaghoz képest *örvendetes javulást mutat*. A kereslet nem volt nagyon élénk, aminek oka egyrészt a pénzzűke, másrészt az volt, hogy az Ausztriához csatolt községek vásárló közönsége hiányzott a vásárról.

A váltásbúza május havi ára.

A pénzügyminiszter a mezőgazdasági ingatlanok vagyonváltása fejében fizetendő búza árat a földművelésügyi miniszterrel egyetértően május hónapra méter-mázsánként 23.000 koronában állapította meg.

Hazahozzák Kossuth Lajos Tivadar hamvait. Kossuth Lajos Tivadar barátai és tisztelői már régóta tervezik, hogy hazaszállítják Milánóból a nagy magyar politikus fiának hamvait. Erre a célra Olaszországban is tekintélyes összeg gyűlt össze s mint értesülünk, rövidesen a Kerepesi-úti Kossuth mauzoleumba hozzák Kossuth Lajos Tivadar hamvait.

A «Hangya» huszonöt éves jubileuma alkalmából rendezett ünnepség Kovácsvágáson.

(Beküldte: Szentpéteri István.)

A határsérelem ügyét diplomáciai úton intézik el. Az abaujmezei határsérelem ügyének megvizsgálására kiküldött magyar és cseh bizottság az elmúlt vasárnap találkozott Him község közelében egy magaslaton. A bizottságok minden esetet sorra vettek és megvizsgáltak abból a szempontból, melyik részről történt a határ megsértése. Kiderült, hogy a határvonal értelmezése körül lényeges eltérések vannak s így nem is tudták eldönteni ezt a kérdést. Ugyiszintén azt sem sikerült tisztázni, hogy az egyes összetűzéseknél melyik fél használta előbb a fegyverét. A bizottságok tárgyalásukról jegyzőkönyveket vettek fel, amelyeket átadtak külügyminiszterüknek. A határsérelem végleges rendezése ezek után diplomáciai úton történik meg. A cseh kormány a him-i bizottság jelentése után felfüggesztette a megtorló rendszabályokat. Hasonlóan a him-i ügyhöz, az oláh határon is összetűzés támadt a határorségek között. Békésyula közelében ugyanis, a Paradicsom-pusztánál két oláh katona magyar területre lépett. A magyar határhozók le akarták őket fegyverezni, de egyikük ellenállott s futni kezdett visszafelé. Az egyik magyar járőr utána lőtt és megsebesítette. Mindkét oláh katonát beszállították Békésyulára.

Uj regényünk.

Mai számunkban új elbeszélést kezdünk. Írója

Komáromi János,

a gyönyörű fejlődésnek indult magyar irodalom egyik legnagyobb reménysége. Mindössze harminckét esztendő, de máris egész könyvespolcra való regényt, elbeszélést szórt ajándékos kedvében öltünkbe. *Tilinkó, Mit búszulsz kenyeres, Elment a nyár, Csanak András Bécsben, A régi szerető, Jegyenék a szélben, Rongyos gárda, Szegénylegények, Zúg a fenyves* és valamennyi közül a leghatalmasabb *Esze Tamás*. Mindmegannyi gyöngye irodalmunknak és mindmegannyi gyönyörű ígért.

Nincs helyünk arra, hogy érdeme szerint méltassuk Komáromi Jánost. Csak arra kérjük olvasóinkat, jegyezzék meg jól a nevét, mert neve, még egy pár magyar névvel együtt, ma sokkal többet jelent, mint bármikor jelentett volna. Ezek a nevek ma nekünk — sárbalökött magyaroknak — a hit, erő és bizonyosság napsugarát ragyogtatják felénk; ezek a nevek jelentik a magyar fej dacos fölszegését, a soha meg nem alkuvást, ezek a nevek kiáltják felénk, hogy csüggedni nem szabad, hiszen a Gondviselés kiválaszt egy-egy nagy szívet számunkra, elhalmozza óriás-erővel, alkotó lázzal, izzó magyarsággal és ök, a nagyok, elvégzik helyettünk: a törpék helyett a munkát. Közülük való Komáromi János is.

A «Vasárnap» számára írt elbeszélésének címe:

Az utolsó obszitos.

Apró regény, mindössze néhány folytatás, de benne van a kitünő művész minden nagyszerű képessége és ott lüktet minden sora mögött forró, dacos, magyar szíve.

Uj elbeszélésünket olvasóink szeretetteljes figyelmébe ajánljuk.

A tisztántúli katolikusok kongresszusa Debrecenben. A Tisztántúli katolikus népe háromnapos nagygyűlést tartott *Debrecenben*, amelynek első állomása körmenet, a második a vasárnapi nagygyűlés, a harmadik pedig a hétfő délelőtti megyei kerületi értekezlet volt. A debreceni radikálisok, liberálisok és szabadkőművesek minden eszközt felhasználtak arra, hogy a nagygyűlés alkalmával *egymás ellen* uszítsák a katolikusokat és reformátusokat. A nyilvános nagygyűlésen a felszólalók a *keresztény szervekedés céljait* ismertették a hallgatósággal s az összetartás fontosságára hívták fel figyelmüket.

Négyemillió a nyomorgó diákoknak. Az Országos Magyar Diáknyomorennyitő Akció vezetősége közzé tette a március 14-én és 15-én rendezett urnagyűjtés eredményének végleges adatait. A gyűjtés eredménye 4,084.048 korona, amely összegben benne van Vass József dr. népjóléti miniszter egymillió adománya, valamint József királyi herceg százezer koronás adománya.

Penészelek nagy sikerrel adták elő a «Vasárnap» egyfelvonásos színdarabját. A következő levelet kaptuk: *Tekintetes Szerkesztő Úr!* Nyáry Andornak, a «Vasárnap» számára írt «Csösz» című egyfelvonásos színdarabját a legnagyobb sikerrel adta elő a *penészelek* műkedvelő ifjúság. A szereplők teljes odaadása, melylyel a darabot felfogták, a közönség lelkes elismerését vívta ki. A betanítás és rendezés *Godácsy György* penészeleki tanító érdeme. A könnyű és kedves színdarab közléséért a «Vasárnap»-é legyen az elismerés. *Penészelek, 1923 április 18. Rektor Pál, gör. kath. lelkész.*

Norvégek az inséges magyar iskolásgyermekekért. *Ringnes* Ellet földbirtokos a norvég segélybizottság nevében 5000 norvég koronát adott át *Bornemissza Gyula* báró magyar követnek, hogy ezt az összeget az inséges magyar iskolásgyermekek számára Budapest közelében építendő üdülő-otthon céljaira fordítsák. A nemesszívű adomány magyar értéke közel ötmillió korona.

Felgyújtott öbuda! téglagyár. A mult vasárnap este a Bécsi-út 166. szám alatt levő *Bonn Márton* és társai-féle téglagyár egyik épülete kigyulladt. Néhány perc alatt az egyik ötemeletes épület már teljesen lángokban állott. A tűzoltóság négy gőzfecskendővel kezdte meg a mentési munkálatot. A megfeszített munka hiábavaló volt, a hatalmas épület beszakadt és teljesen a *lángok martaléka lett*. Általában a tűzoltók oly hősiességgel viselkedtek a tűzveszél, hogy minden embert eszméletlenül töltöttek el. Erős a gyanú, hogy a tüzet lelketlen, elvetemült gyújtogatók okozták. Nincsen azonban kizárva, hogy valamelyik munkás gondatlansága folytán tört ki a tűz. A gyár kára meghaladja a kétmilliórd koronát.

Az államvasutak tavalyi üzleti eredményei. Az 1922—23. költségvetési év első kilenc hónapjában, azaz 1922. július hó 1-sejétől 1923. március hó végéig terjedő időszakban az Államvasutak üzleti eredményei a következők voltak: *Kiadások:* Személyi járandóságok a természetbeni ellátással együtt 14.972 millió 827.000 korona, dologi kiadások 251,870.000 K, üzemi kiadások 13.482,406.000 K, átalakítási kiadások 29,662.000 K, fűz- és elemi károk okozta kiadások 172,358.000 K, összesen 28.909,123.000 K. *Bevételek:* Személyi és podgyászszállításból 4.474,171.000 K, gyors- és teherárúszállításból 11.199,983.000 K, különféle bevételek 1.838,710.000 K, összesen 17.512,864.000 K. Ezen az összegben kívül a fuvardíjban és menetdíjban foglalt adó címén befolyt 5.384,617.000 K. Ami az államvasúti beruházásokat illeti, a szóbanforgó kilenc hónap alatt a *beruházások összege 4.323,245.000 koronát tett ki*.

A Ruhr-kérdés rendezéséről szóló német javaslatokat az ántánt visszautasította. A német birodalmi kormány javaslatokat terjesztett az ántánt elé a Ruhr-kérdés megoldásával s a jóvátétellel kapcsolatban. A német kormány e jegyzékben *harmincmilliárd arany márkányi* jóvátételt ajánlott fel s indítványozta, hogy Németország fizetőképességét vizsgáltság meg egy nemzetközi bizottsággal. A tárgyalások előfeltételül szabta a német kormány, hogy a Ruhr-területet kiürítsék. A franciák és a belgák a javaslatot visszautasították avval, hogy *ragaszkodnak öven milliárd arany márka jóvátételhez* s a Ruhr-területet csak a fizetés arányában hajlandók kiüríteni. Így a Ruhr-kérdés továbbra is az európai nyugalanság forrása lesz és megoldásra egyelőre nincs is remény.

Mindenki tiszteljen a nemzeti zászló előtt. A Magyar Nemzeti Szövetség igazgatósága egyik legutóbb tartott ülésében elhatározta, hogy *általános társadalmi mozgalmat indít az iránt, hogy a magyar nemzeti zászló előtt minden honpolgár külsőleg fejezze ki tiszteletadását*. Felhívunk — mondja többek között a mozgalomban való részvételre buzdító felhívás — minden magyar férfit és nőt, ha bárhol találkoznak egy magyar katonacsapattal vagy menettel, amely a nemzeti lobogó alatt vonul, tiszteletadásuk jelül *álljanak meg, forduljanak arccal a nemzeti lobogó felé s a férfiak vegyék le kalapjukat*. Felhívunk mindenkit arra is, hogyha látnak a járókelők között olyanokat, akik elmulasztanak ezt a tiszteletet, figyelmeztessék arra, hogy ez a hazafias kötelesség!

Hús kilogramm élelmiszer illetékmertesen szállítható. A földművelésügyi miniszter megengedte, hogy az utasforgalomban *május 4-iktől* kezdve *kézipodgyázként hús kilogramm erejéig élelmiszer* illetékmertesen és külön engedély nélkül is szállítható ki. Ebben a mennyiségben liszt legfeljebb tíz, zsír vagy vaj pedig legfeljebb egy kilogramm lehet.

Világtalan gyermekek elhelyezése. A vakok budapesti kir. orsz. intézetében 27 világtalan gyermek található *ingyenes* elhelyezést. Felvételt nyerhet minden oly 5—10 éves koru világtalan gyermek, aki a vakoságon kívül egyéb testi vagy szellemi fogyatkozásban nem szenved; 14 éves korig pedig olyanok vehetők fel, akik látóképességüket tanulmányaik folytatása alatt veszítették el. A gyermekeket a vallás- és közoktatásügyi minisztérium veszi fel. Érdeklődni VII., István-út 95. alatt lehet.

Párbaj-e vagy öngyilkosság? A főkapitányságon tovább folytatták a tanukihallgatásokat a tragikus végű párbaj ügyében, amelynek *Kirchner Sándor* tengerészhadnagy áldozata lett. A rendőrség beigazolta, hogy tulajdonképpen *élet-halál harcra volt szó* a tengerészhadnagy és *Landauer Ede* banktisztviselő között és a párbaj formája csak kerületi szolgált az élet-halál harc megvívásához. A letartóztatott bankhivatalnokot átkísérték az ügyesség fogházába.

Szamuely Tibor harmincmillió hagyatékára a kincstár tart igényt. Mint emlékeztetes, *Szamuely Tibor*, a vörösök vérébe, a legkegyetlenebb népbiztos, amikor a kommunizmus megbukott, ő megszökött Magyarországból s az osztrák határon föbelötte magát. Szamuely elátkozott neve egy helyen még mindig kísért, még pedig a hagyatéki fórumok előtt. Mint köztudomású, az *Állam Szamuely minden ingatlanát és ingóságát elkobozta*. A kincstár jogügyi igazgatósága most harmincmillió korona kárösszeg erejéig *végrehajtást* kér arra a hagyatékra, amelyre a családtagok tartanak igényt. A hagyatéki ügyet, mint értesülünk, rövidesen letárgyalják.

A Világ-áruház börtönbüntetésre ítélt tulajdonosa meg akarta vesztegetni bíróját. Az uzorabíróság a napokban három évi börtönrre, tízmillió korona pénzbüntetésre ítélte *Wiener* Ignác kereskedőt, a Rákóczi-úti Világ-áruház tulajdonosát, mert túlságosan magas árakat írt ki a kirakatba. Wiener a főtárgyalás megkezdése előtt közvetítő útján nagy összeget ajánlott fel *Bolí Páter táblabírónak*, ha felmentő ítéletet hoz. A táblabíró azonnal *feljelentette Wiener megvesztegetés miatt*. A kereskedő az Árvizsgáló Bizottság egyik szakértőjét is meg akart vesztegetni, aki azonban szintén följelentette Wieneret. Az ügyészség most két rendbeli megvesztegetés miatt eljárást indít a kereskedő ellen, aki egyébként büntetése kitöltése után örökre ki fognak tiltani az ország területéről.

A vándorkövekről. A jelenkor természeti tünevényeinek sorában is jelentékeny helyet foglalnak el a gleccser. Ezek jégből és megfagyott hóból álló folyóknak tekinthetők, melyeknek alja a fedő rétegek hatalmas nyomása folytán megolvad és így az egész tömeg lassan lefelé csúszik a magas hegységek tetejéről a völgyek felé, ahol azután a jég teljesen elolvad s az így keletkezett óriási víztömegből számos nagy folyam ered. A lassan lefelé csuszamló gleccser-folyók parti sziklái az idők folyamán összerombolódnak, mind több és több törmelék hull a sziklák közt haladó gleccser-folyóba és ez a gleccser kilométerekre szállítja el a törmelékét és lerakja távol az eredeti helytől olyan helyeken, ahol hasonló kőzetnek még csak nyoma sincsen. A gleccserek óriási méretűek, így pl. az Alpokban lévő Aletsch-gleccser két km. széles és csaknem harminc km. hosszú. A jelenkor gleccserei is megcsodálni való természeti jelenségek tehát s mégis eltörpülnek a geológiai múlt gleccsereinek óriási méretei mellett. Az észak-német síkságon, távol minden hegységtől, az erdőségek közepén a fenyők rengetege között hatalmas kőtuskókat találtak, melyek közül pl. az egyik leghatalmasabb kőtuskó egymagában csak négyszázezer kg. súlyú lehet; egy másik ilyen kőnek, az ú. n. nagy «Markgrafenstein»-nek csak a fele van már meg, de ez is tizenhatezer kg., másik feléből egy óriási serleget készítettek, mely a berlini Múzeum előtt áll (hét méter magas és hétezeröttszáz kg. súlyú). Egyetlen ilyen kőtuskóból készült pl. a berlini Nagy Péter-szobor talapzata is. Ezek a hatalmas kőtuskók mind gránitkőzetekből állanak. Hasonló kőzetek az egész környéken sehol nem fordulnak elő s csak hosszas kutatások állapították meg, hogy anyaguk teljesen megegyező a skandináviai felszígen, tehát a tengeren túl levő kőzetek anyagával. Ezek a monumentális kőtuskók tehát más úton nem kerülhettek ide, mint gleccserek hátán, mert sem a víz, sem más természeti erő nem lett volna képes ezeket ideszállítani. A geológiai múltban tehát, az úgynevezett jégkorszak idején, egy valóságos jégtenger borította el az egész világot s ez a jégtenger, amely egész Németországig lenyúlt sőt csaknem egész Angliát és Írországot is elborította, túlerjezt a messze északra is és a mai tengerek helyén szerves összeköttetést létesített Németország és a Skandináv-félsziget között. Ennek az óriási jégtengernek a hátán vándoroltak ide, teljesen idegen környezetbe ezek a kőóriások — hogy százezer évvel később tanulságot tegyenek a föld múltjának csodálatos eseményeiről — és innen nyerték a vándorkő vagy erraticus-tuskó (errare = bolyongani vándorolni) elnevezést. (Dr. K.)

Hírek az Ecclesia köréből. «Ecclesia Harangművek» Budapest. Mihálygergel leányegyház számára küldött harangot folyó hó 29-én Saskeőy Ferenc kanonok-plébános ünnepélyesen átadta hivatásának. A haranggal az egész falu nagyon meg van elégedve s örül mindenki, hogy a falu végre birtokába jutott várva-várt második harangjának. 1923. V. 1. Tisztelettel: Mihálygergel leányegyház.

Főtiszteletű Igazgató Úr! Először is hálás köszönetet kell mondanunk, hogy a legutóbb megrendelt harangokat rendes időre leszállították; most már négy harang hirdeti Isten dicsőségét, négy harang hív Isten házába és kiséri a halottakat. Mindnyájan nagyon meg vagyunk elégedve. Babarc, 1923. IV. 24. Mély tisztelettel készsége hiva: Bódy Károly sk., plébános.

Tek. Ecclesia Harangművek r.-t. Budapest. Van szerencsénk tisztelettel értesíteni, miszerint a porcsalmi görög kaih. egyház által önkéntes rendelt és a beigért időre a legpontosabban leszállított «H» hangú 383-5 kg-os harangot megkaptuk s azzal teljes mértékben megvagyunk elégedve. Leláthatatlan az öröm, mely el-tölti a hiveket, valahányszor megkondulni hallják az új harangot. Szép, kifejező hangja mindennél jobban dicséri az «Ecclesia» tökéletes teljesítményét. Köszönetünket ezuttal is kifejezve, maradunk Porcsalmán, 1923. február 12. Igaz tisztelettel: St. f. Papp Imre sk., sz. gondnok, Mitró János sk., görög katolikus lelkész, cseresi hiv. vezető.

OLVASÓINKHOZ!

A „Vasárnap” nem az üzleti haszonért, nyereségért, hanem önzetlen, ideális célokért, a magyarság jobb jövőjéért, boldogulásáért küzd. Épen ezért igen gazdag tartalommal jelenik meg, s a szórakoztató, mulató cikkek mellett igen értékes — a többtermelés titkait fejtegető — gazdasági cikkeket közöl.

Aki tehát szívén viseli a kiscgazda-, földműves- és kisiparostársadalom, valamint a saját érdekét, aki a vasárnapját nemcsak kelle-messé, hanem tanulságossá és hasznossá akarja tenni, az előfizet a „Vasárnapra”-ra.

A „Vasárnap” a legolcsóbb hetilap, mert fél éves előfizetőinek csak 35-35 koronába kerül egy példánya.

A „Vasárnap” legkésőbb vasárnap reggelig a legmesszebb eső tanyára is megérkezik.

Előfizetési díjak:

negyedévre	480 K
félévre	950 K
egész évre	1800 K

Felkérjük azokat az előfizetőinket, kiknek előfizetése 1923. május 15-én lejár, hogy előfizetésüket a csatlótt befizetési lapon megújítani sziveskedjenek, nehogy az előfizetési díj hiánya miatt a lap küldésében fennakadás álljon be.

Mutatványszámot ingyen küld a

„Vasárnap” kiadóhivatala
Budapest, VI. ker., Ó-utca 10. szám.

A szerencsét hozó gombostű. A kis, elzúllott gyerek talált egyszer az utcán egy gombostűt. Gyorsan lehajolt, felvette s kabátja kihajtókájába tűzte. Egy gazdag gyáros meglátta, hogy a fiú felvette a gombostűt s gondolkodni kezdett:

— Ez a gyerek bizonyosan rendes, takarékos és a kis dolgokra is figyelmes!

Odament a fiúhoz, megtudta kicsoda s nem sokkal később örökre fogadta, mivel neki senkije sem volt. A kis suhancnak jó nevelést adott, amikor felnőtt, társává tette, halála után pedig egész vagyonát ráhagyta.

Egyszer a dúsgazdag emberré lett egykori suhanc felkereste volt tanítóját s ötvenezer márkával ajándékozta meg őt. A tanító elcsodálkozva tartotta kezében a nagy összeget:

— Minek köszönhetem én, uram, ezt az ajándékot? — kérdezte az ismeretlen úrtól.

— Önnek tulajdoníthatom, tanító úr — felelte a gyáros — a szerencsecsillagom felragyogását. Ön aznap, amikor a nagy szerencse ért, alaposan megvert engem az iskolában. Az utcán megláttam egy gombostűt, amelyet felvettem csak azért, hogy az ön székébe dugjam és ön beleüljön!

T R É F Á K

Az osztás.

— Pista fiam, ha a tányérodon egy szelet húst ketté vágsz, mit kapsz?

— Két felet.

— Ha azokat is szétvágod?

— Négy negyedet.

— Tovább!

— Nyolcadokat.

— Ha azokat is elvágod?

— Tizenhatodokat.

— És azután mi lesz a tányérodon?

— Vagdalhús.

A kölcsön.

Bíró: Mondja vádlott, hol volt maga szeptember 5-én délután 3-7-ig?

Vádlott: A Silberstein bácsinál. Ezer koronát kértem kölcsön.

Bíró: Négy órahosszat?

Vádlott: Nagyságos bíró úr! Próbált már Silbersteintől ezer koronát kölcsön kérni?

Betegágnál.

— Hogy érzi magát, Grün úr?

— Rosszul, doktor úr. Úgy élek én, hogy meghalok.

Cirkuszban.

Két bohóc beszélget.

- Tudod-e, hogy hívják a négeret a fát?
- Hogyne. Tam.
- Két fát?
- Tam-tam.
- Négy fát?
- Tam-tam-tam-tam.
- Erdőt?
- Tam-tadaram-tadaram-tam-tam.

A vasárnapi kerékpáros.

A biciklista feldönt egy embert az utcán.

- Hé, nem tud csengetni? — kiabál az elgázolt?
- Csengetni tudok, csak biciklizni nem — volt a válasz.

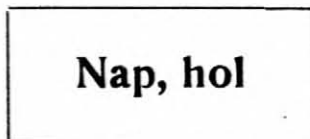
REJTVÉNYEK

1. Képrejtvény.

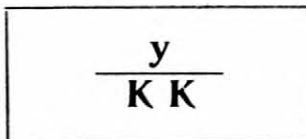
(Beküldte: Sándor István, Szentotnyárol.)

2. Betűrejtvény.

(Beküldte: Pittner Irma, Erdőcsokonyáról.)

3. Betűrejtvény.

(Beküldte: Jenői Sándor, Soltról.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 22-ik számunkban közöljük.

A 16-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Képrejtvény: **Torontáli szitarosta kerek.**
2. Betűrejtvény: **Erdőben a vén fák alatt nyílik a szép ibolya.**
3. Versesrejtvény: **Lószerszám.**

Megejtették: Ifj. Urbányi Ferenc, Takáts Juliska, ifj. Éva Béla, Balog Elek, Balog Ferenc, Teleki Gyula, ifj. Ritecz István, Czuni Erzsébet, ifj. Galambos Gyula, Jankó György, Morok Mihály, György József, Lantos István, Szentpéteri István, Borsos József, Beresnyák István, Kompis Géza, Szücs Lászlóné, Tóth Ferenc, Molnár Mancsi, Rákai István, ifj. Bordás Antal, ifj. Bordás József, Védördy Gusztáv, Sivák Ferenc, Szijjártó Szabó Benjamin, Bán Gyula, Kisházi József, Szobek Lóránd, Jankovits Mátys, ifj. Boros Mihály János, ifj. Nyaka Lajos, Fördös János.

Jutalomkönyvet nyertek: Ifj. Nyaka Lajos (Vásáros-szenigál), Teleki Gyula (Tétlen), Tóth Ferenc (Vésztő), György József (Tét), Rákai István (Debréte).

A 17-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő heti számunkban közöljük.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak május hó 6-án.)

Liszt és őrlemények. Nullásliszt 456, főzöliszt 452, 6-os liszt 444, 7 és 1/2-es 290, 7/4-es 198, 8-as 115, korpá 100 korona kilogrammonként.

Gabonavásár. Tiszavidéki búza 26.500—27.250, dunántúli és pest-megyei búza 26.000—27.000, rozs 17.500—18.000, takarmányárpa 16.500—17.500, sörárpa 17.500—18.500, zab 18.450—18.750, morzsolt tengeri 16.000—16.500, korpá 8000—8100 korona zsákkal együtt Budapestén métermázsánként.

Vágómarhavásár. Ökör, legjobb 950—1050, kivételesen 1100—1200, közép 660—880, silányabb 450—600. Bika, jobb 750—900, kivételesen 950—1000, silányabb 500—700. Bivaly 500—600. Tehén, jobb 750—900, kivételesen 1000—1500, silányabb 450—680. Kicsontozni való 380—460, növendékmarha 520—680 korona kilogrammonként élőállásban.

Sertésvásár. Könnyű sertés 1190—1460, közepes 1270—1435, nehéz 1270—1390 korona kilogrammonként élőállásban.

Takarmány. Rétiszéna, elsőrendű 6300—7500, másodrendű 4850—6250, nádatkarmány, száraz 3000—3300, muharszéna 7500, lucerna 7800, zabosbúkköny 7500, takarmányrépa 1600—1700, alomszalma 4000—4800, zsupszalma 3900—5000 korona métermázsánként. — **Budapesti műtakarmánypiac:** Az irányszat igen szilárd. Másodkézből 90, 8-as másodkézből 110, konkoly 100, szárított répaszelet 90, szárított mosliék 100, malátácsira 90, lótap 70, olajpogácsafélék 120, extrahált liszt 65 korona kilogrammonként.

Lóvásár. Igás kocsi, nehéz 450.000—800.000, igás kocsi, könnyű 180.000—390.000, száraz 48.000—70.000 koronáig.

Tenyész- és haszonállatok. Elsőrendű tarka jármosok 1000—1200, másodrendű tarka jármosok 900—1000, friss fejős és vemhes tehén 1000—1300, 1/2 éves üszök és tinók 900—1100 K kilogrammonként.

Nyersbőr. A marhabőrök ára már túlhaladta az 1700 K-t zöld-súly kilogrammonként. A fejes, láb nélküli borjúbőr Budapestén zöld-súly kilogrammonként 2500—2560 K. Lóbőr iránt csökken a kereslet; élénk keresletnek örvendenek ellenben a báránybőrök, melyekért mintegy 2000 K-t értek el darabonként.

Gyapjú. Gyapjúért kilogrammonként 2000—2300 koronát fizetnek, netto, zsiros állapotban.

Tej és tejtermékek. Tej 212, habtejszín 1200, tejfel 550—600 K literenként. Elsőrendű teavaj 3600—4000, másodrendű 3000, tehénturó 490—600, juhturó 1400—1600, kevert turó 600, juhsajt —, óvári sajt 1700—2200, trappista 1700—2200, gróji 1980—2400 K kilogrammonként.

Baromfi és tojás. Csirke párja 2000—4000, tyúk párja 4500—5500, kappan, hizott párja 5000—8000, hizott liba 1800, hizott pulyka 1200 korona kilogrammjá. Tojás darabja 45 K.

Zöldség és gyümölcs. Burgonya, rózsza 45—54, sárga 34—40, fehér 34—36, sárgarépa 38—60, petrezselyem 32—45, zeller 120—200, kevert zöldség 40—55, makói vöröshagyma 72—100 K kilogrammonként, fokhagyma 62—76, zöldhagyma 15—20, hónapos retek 129—200 K csomónként. Alma, közönséges válogatott 700, kevert 500, dió 300—350, dióbél 1300—1500, mogyoróbél 2800 K kilónként.

Bor. A múlt heten közölt árakkal szemben a borokért 5—10 K-val kérnek többet literenként.

Idegen pénznemek legmagasabb árai. A devizaközpont hivatalos árjegyzése 1923. május hó 8-án: 1 drb Napoleon arany 19.000 K, angol font 24.725 K, dollár 5395 K, francia frank 360 K — f, német márka 18 f, olasz lira 269 K, osztrák korona 7-60 f, román lei 27 K 50 f, cseh korona (szokol) 161 K — f, svájci frank 980 K, szerb dinár 57 K — f, lengyel márka 13-40 f. Zürichben 100 magyar koronáért 10 1/2 svájci frankot fizettek.

Főmunkatárs: Buday Barna.

Felelős kiadó: Meskó Pál.

Főszerkesztő: Meskó Pál.

Felelős szerkesztő: Héjji Imre dr.

SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE!

Elsőrendű színbőrből készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevrő- és zsírosbőrből a legjutányosabb napi árakon szerezhetők be a

„HANGYA“ CIPŐOSZTÁLYÁNÁL.

MUNKÁSCIPŐK NAGY VÁLASZTÉKBAN.

Ha ingatlant venni vagy eladni óhajt, forduljon bizalommal hozzám; minden előlég nélkül, szorosán a megállapított jutalékért eléri a leggyorsabb lebonyolítást
KISS LAJOS, Budapest, IX., Lónyay-u. 19.

Kocsizó és gazdasági **lószerszámok**

sajt készítéséi Állandó raktára
Klapka János utóda
KURUCZ MIHÁLY
szilgyártó és nyerges
Budapest, VII., Rákóczi-út
34. és Dohány-utca 31. szám.

AZ UTOLSÓ OBSITOS

ELBESZÉLÉS
IRTA: KOMÁROMI JÁNOS

I.

Két héttel ezelőtt még tartotta magát. Az utolsó napon még ki tudott vánszorogni a pitvarba s kinézvén az ajtón, épen Sándor Gyuri szolgálatonkívüli kisbíró pillantotta meg az utcán. Intett Gyurinak s Gyuri beugrott hozzá az udvarba:

— Hogy van, Andris bácsi?

— Most még megvagyok, Gyuri fiam, de holnap délutánra meg fogok halni.

Két kezét az ajtófélfának feszítette az öreg, a fején alig lengett már néhány összesárgult hajszál s a szeme zavarosan bámult ki a szeme üregéből.

Sándor György megjélt az öreg szavaira, mondani is akart valamit, de az öreg elbevágtott:

— Hallom, nem vagy már kisbíró.

— Elcsaptak a csehek, — mondta röviden Sándor György.

— Oszti mért csaptak el?

— Mert azt mondták, hogy összejátszok a magyarokkal.

Az öreg nem felelt vissza, csak bólintott egyet-kettőt s inkább csak a saját gondolatának, mintha mondta volna: — jól van, Gyurikám, jól van, látszik, hogy magyar ember vagy.

Kint ősz volt már. Szél zúgott a házak felett, nagyon magasan felhők szaladtak a szél hátán s a jegegyékről ferdén szállingóztak a levelek. Halott volt a Pikor András háza, esztendőök óta egészen halott s utolsó az öreg is készülődni kezdett. S ahogy így szembeálltak egymással s ahogy Pikor András königréci obsitoskatona szétnézett mégegyszer a sáros udvaron, a pusztá kertén s ahogy meg-megrezdült hozzá a feje, Sándor György csaknem elsírta magát:

— Egy úr sincs már a faluba, Andris bácsi. Mind ki-költöztek Magyarország felé.

Pikor András úgy tett, mintha nem is hallotta volna. A kertje felé nézett, hol egy vadkörte meresztgette csupas ujjait az égnek s hátrább, jó darabon, a földön feküdt a kerítés. Most szél rohant át az udvaron s az öreg megrázkódott:

— Segíts be, Andriskám.

Sándor György odalépett az öreghez s a hóna alá ágaskodott. Mert hónaljig se ért a vén katonának. Óvatosan besegítette az első házba és leültette a kemencepadkára.

Pikor András a kemence hátának vetette a hátát. Nehezen lélegzett, beteg volt:

— Holnapra meghalok, Gyuri fiam. Az éjjel álmomba begyött hozzám Gulyvász Pali, aki velem együtt harcolt Ferenc József alatt. Begyött hozzám, nem szólt semmit, csak nézett rám s a fejével bólongatott. Ki volt agyusztálva, a nyakán jól lehetett látni a három fireri csillagot. Nem tudtam mit akar tőlem, mert álmomban úgy volt, mintha Gulyvász Pali még élt volna s amikor megkérdeztem, hogy minek gyött be, azt mondta: — készülj, Andris testvér, mert holnap nagy parádé lesz egész Linc városába. Gyön Bécsből a király. — És ahogyan ezt mondta, megint csak bólongatott az arcával, aztán eltűnt az ajtónak s ahogy utána fordultam az ágyból, még láttam a vaffenrokja szélét.

Sándor Gyuri elszomorodott magában, de azért vigasztalni szerette volna az öreget:

— Sok mindent összeálmodik az ember, Andris bácsi.

— Ez igaz, Gyuri fiam, — s lehorgasztotta a fejét. —

Csak azt nem értem, mért volt a Pali teljes agyusztirungba. Nem baj, úgyse érdemes tovább élni. Vén vagyok, Ferenc Józsefet is túléltem, pedig csaknem egydőbe születünk. Itt elakadt. Feje mellére esett le s a kisbíró ijedten lépett hozzá:

— Talán lefeküdnék, Andris bácsi.

Az öreg intett, hogy nem bánja.

Sándor Gyuri erre átkarolta s úgy ruhástól, valahogy csak eltuszkolta az ágyig. Lefektette, ráborította a dunnát:

— Héj, Andris bácsi, mindenki elmegy már a faluból s a hivatali emberek közül magam fogok itt maradni. De hát merre is mennék? Magyarország kis föld lett, van ott most elég kisbíró.

Az öreg hanyatt terült s hallgatott. Gyuri egy darabig elbajlódott a feje körül:

— Ma költözik el a tanító úr is és most már nem lesz egy tanult ember se nálunk. Megígértem neki, hogy kikisérem a határig.

Pikor András megmozdult:

— A tanító úr is? Ejnye, ejnye. Hát akkor mondd meg neki, hogy tiszteltem. Hogy a vén Pikor András tisztelteti teljes szívéből. Ennyit mondj neki, a többit ő ügyis megérti.

— Megmondom, Andris bácsi. Pedig kár neki úgy sietni, mert ügyis gyönni fognak a magyarok...

Itt már megrezzent az öreg:

— Hogy mondatd? Hogy gyönni fognak?

— Igenis, hogy gyönni fognak, — tódította Gyuri. — Még talán e héten.

— Alulról?

— Alulról hát! A Bodrog irányából...

De itt már minden erejével vissza akart tápázkodni Pikor Sándor:

— Várj csak, ne siesd el a dolgot, mert alaposan ki akarlak hallgatni, — s félkönyökre erőlködött. — Tedd a markod a hátam megé, hogy felülhessek. Úgy-úgy, Gyurikám. Most pedig hadd hallom, miről van szó igazság szerint?

Sándor György semmit sem tudott igazság szerint, azt azonban tudta, hogy Andris bácsi egy héten belül alighanem halott katonája lesz a halott Ferenc Józsefnek. De ha már megkezdte, mért ne tódított volna tovább:

— Úgy mondják, Andris bácsi.

Az öreg ledorongolta:

— Nem: úgy mondják, hanem arról szájalj, melyik részen állítják fel az ágyúkat s hová fogják eldugni a szekerészeket, mert ettől függ minden!

Hadmozdulatról esvén szó, a régi katona lett újra. És ahogy kihunyó szemei előtt feltűntek a gyalogosok szuronyai — biztosan a velejtí erdő mögül lopóznak be majd — s ahogy látta a huszárokat, miközben pipázva repülnek errefelé a regmeci rétek felől, egyszerre mosoly rándult át a fonnyadt bajusza hegyén:

— Bosszorkányos... No, ezt jól kigondolták!

Egészen átalakult s közbe-közbe a térdére csapdosott. Gyuri pedig lódított ezalatt, egyre lódította, hogy azt mondja: Patak mellett most építenek be két olyan ágyút, mint két bivaly, hogy Bártfág fog majd ellőni mindakettő...

— Nagyon jó, — nevetélt kárörvendve. — Folytasd csak, Gyurikám.

Gyuri folytatta volna, szegény, de itt már nem bírta fantáziával. Mentegetőzni kezdett, hogy most már mennie kell, mert a tanító úr mindjárt indul a bagázsival. Az öreg leintette.

— Most már minek? Különben ő tudja. Mindenesetre mondd meg neki, hogy Pikor András tisztelteti teljes szívéből. Estére pedig gyere el. Akárhogy lesztek, de addig kihúzó.

Majd elmondod a részleteket.

Gyuri örült, hogy addig kigondolhatja a részleteket. Az öreg még utána is szólt:

— Ha elgyősz, rádhagyom a tajtékipámát

A LEGBIZTOSABB TŐKEBEFEKTETÉS

Kereskedők, iparosok, földbirtokosok, bérlok, háztulajdonosok, vállalkozók, tőkések stb. Bankunk utján kockázatmentesen a legelőnyösebben gyümölcsözteszhetik magyar koronaösszegekben elfekvő készpénzüket.

A gyümölcsöztesztésre átvett tőkéket a budapesti Értéktőzsdén jegyzett és Pénztárunkhoz fedezetképpen beszovaltatott, legjobban megalapozott bank- s iparvállalati részvények ellenében heti köcsönként folyósítjuk, a nyújtott hitel biztosítására szolgáló részvénytannyság napi árfolyam-értékének csupán harminc-harmincöt százalékiig eszkozlendő megterhelése és a hitelt felvevők — kötelezvényen alapuló — teljeszen vagyoni szavatozsága mellett.

Koronaátutalás e céiból hozzánk a Magy. kir. állami Jegyzintetnél és a Magy. kir. Postatakarék-pénztárnál vezetett csekszámláink utján is eszkozlhető.

Három-négyszerez zalogoló biztosítékra kihelyezett s hétről-hétre esedékes ily készpénz-tőkék után az elérhető jövedelem mindenkor:

- évenként 8% kamat,
- évenként 12% bankjuttalék,
- évenként 16% folyószámlai juttalék és ezidőszent:

heti előzetes 3% folyósítási juttalék,

ami évente utólagosan körülbelül 350% (három-százötven százalék) folyósítási juttaléknak felel meg. Összekezelési költségeink heti 1/2%.

A bankunk utján ily módon kihelyezett készpénztőkét kívánságra — minden előzetes felmondás nélkül — bármikor egészben és azonnal visszafizetjük.

RÓTH BANK

BUDAPEST, VILMOS CSASZAR-UT 45. SZ.

ALAPITÁSI ÉV:
1906.

Szakorvos rendelő vér- és nemibetegek részére. Ezüst salvarsan-oltás! Rendelés egész nap. VII., Rákóczi-út 32. sz., I. em. I. (Rókusossal szemben.)

BRILLIÁNSOKAT,

gyöngyöket, rézkezetek bárméretű drágábbban vezsz Székely Emil. Királyi Tel. József 105-35. (Törzstemplom m.) 51.

Dr. Héray Andor

Orsz. Földbirtokrendező Bíróság által engedélyezett ingatlanforgalmi és üzletértékesítő irodája Budapest, IX., Rákóczi-útca 11., földszint I. Törv. bej. cég. (Cégvezető: Daniel Nándor.)

Pálinkafőző- és mosóüstök vörösrézből. RÉZGÁLIC — RAFFIA — RÉZKÉNPOR

szab. Balaton-, Turul- és Vermorel-rendszerű szőlőpermetezők szénkezezők, hűtő és egykezes kénporozógépek a legolcsóbb gyártáron beszereszhetők SZONTAGH PÁL részrágyár (Cégtulók Terényi Samu) Budapest, IX., Ötlet-út 10. sz.

Hangszerek és gramofonok
engedélyes árban
HANGSZER-OTTHON
Fekete Mihály-nál
Budapest, József-körút 9. szám.

Vörösréz pálinkafőző-üstök és
vörösréz mosóüstök raktáron mindenféle kivételben Máthé András részrágyár, Ujpest, Károly-útca 11. Nyugattól b. villamossal. Telefon: 140-06.

Ruházati szükségletét
legelőnyösebben a
„HANGYA“
vidéki szövetkezeiteiben szerezheti be.
KAPHATÓ: Férfi- és női-ruhának való szövetek, fehérneműre, ágyneműre való chiffon, vászon, zephir, kanavász. Szabókelekek, kéz fehérneműek és felsőruhák, úgyszintén mindenemű rövid-, kézmű-, konfekció- és díszműárk.

PÁLINKAFŐZŐÜSTÖKET,
központi szeszfőződéket, mosóüstöket, valamint tejgazdasági eszközöket készít és raktáron tart
Szemeyei Lajos
Rézműves, önozó és gépműhelye Budapest, IX., Remete-útca 34. szám.

KERÉKPÁR ALKATRÉSZEKET
friss külső-belső gummitak, láncok, pedálok nagyban gyári árban
LÁNG J. és FIA
Budapest, József-körút 41. sz.
Árjegyzék ingyen.

Ékek, ekealkatrészek, boronák, kapálóékek, fűkaszalók,
marokrakó és kéveköto aratógépek, löge re bly ék, kézi-járgányosok, motoros- és gőzcséplőkészletek, szecskavágók, répavágók, darálóok, morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerszám a
„HANGYA“ mezőgazdasági géposztályánál szerezhetők be legjutányosabban.

CSALÁDI-ISKOLAI-SZÍNHÁZI MOZIT AKAR?-IRJON!
HATSCHÉK FARKAS MOZ BPEST
IV. KÁROLY KÖRÚT 26.

A szabadalmazott
ASTER-esszenciák
számos esetben sikerrel bevált háziszerek. Minden méregtelen hatásos anyagot koncentráltan magukban foglalnak s minden specialitást fölleslegessé tesznek.
ALPHA: étvágytalanság, gyomorhurut, vérszegénység, sápkór, májba, gyöngeség, lesóványodás.
BÉTA: tüdőba, légsóhurut, asztma.
GAMMA: rheuma (csúz), köszvény, veseba, szívbaj.
DELTA: székrekedés és az ezzel összefüggő bajok.
EPSZILON: bélhurut, cukorba.
ZETA: vérba, görvélykór.
ÉTA: érelmeszesedés, ideggyöngeség, kimerültség.
THÉTA: meghülésből eredő bajok.
RHEO-KENŐCS: rheuma (csúz), köszvény, szurások, fájdalma, fagyások, gyulladós daganatok.
GERALDINE-ARCKRÉM: fehérít, finomít, szeplőt, pórsenést eltüntet.
Egy készítmény ára 600 korona.
Megrendelhetők egyelőre a fentalálónál Luzsénszky Alfonz szerkesztőnél. Ideiglenes iroda: Budapest, III., Nád-u. 1.

510 CSAK 420
korona helyett koronába kerül
a pénz előzetes beküldése mellett bérmentes küldéssel
BUDAY BARNÁ
lebilincselően érdekes, gyönyörű, művészi kivitelű képekkel díszített két könyve, úgymint a
TITKOK FÖLDJE
valamint
KARIKÁS JÁNOS CSODALATOS KALANDJAI
ha a két könyvet nem külön-külön, hanem együtt rendel meg a „VASÁRNAP“ könyvosztályánál:
Budapest, VI. ker., Ó-útca 10. szám.

Permetezőket
(Vermorel-rendszer)
kifogástalan minőségben legjutányosabban szállít
NAGY IGNÁC
BUDAPEST, VII. KER., KÁROLY-KÖRÚT 9. SZ.
Telefon: József 115-15.

Ne csak olvassuk, hanem terjesszük is a magyar gazdák és földművesek egyetlen napilapját az

UJ BARÁZDÁT és legszebb képes hetilapját a **VASÁRNAP**-ot!